УКРАЇНСЬКІ ПТАХИ В УКРАЇНСЬКОМУ КРАЄВИДІ
1994-2002

ВИВІЛЬГА:
ПТАХ, ЯКИЙ МАЄ ДОЩОВИЙ ГОЛОС

Вивільго, ВИВІЛЬГО,
ти — жовта пташка,
ти —найжовтіша пташка серед усіх жовтих пташок,
як побачиш тебе на дереві, то наче прогляне
сонечко золотим сяєвом крізь гілки, а тому
ти — і злотий птах, і жовтобрюх, і жовтогуз,
ти — і жовтий дрозд, і жовна, і жовна,
ти — жовта пташка,
але, коли ти сидиш, згорнувши крила,
то чорні махові пера у твоїх крилах
добре помітні на жовтому тлі забарвлення твого тіла
і лежать на твоїй шині, наче коси, тому
ти іще маєш ім'я коса;
ти любиш лічити ягоди на черешні — вишні птичій,
але лічиш у притаманний лише тобі спосіб:
яку ягоду порахуєш — ягода із дерева зникає,
поки всі перелічиш — жодної не лишиться,
ти — і череиіоїд, і черешенник,
а через те, що ягоди ти лічиш дзьобом,
то дзьоб у тебе завжди червоний від соку ягід.

Вивільго, ВИВІЛЬГО,
ти голосно виляскуєш своїми піснями між
полудневих дерев, атому,
що твій ляскіт пісенний у лісі, то
ти — не ляскотуха, а ти — ліскотуїїха;
ти висвистуєш свої пісні — ф'юкаєш, тож
ти — ф'юкадло;

ти завжди так гарно співаєш,
але як налякаєшся чогось, то верещиш,
ніби кішка, якій ненароком наступили на хвіст,
а тому, що ти не в хаті живеш, то
тебе називають дикою,
ти — дика кішка.

Вивільго, вивільго,
ти маєш вологий голос, а тому
ти — і вШвильга, і виїївільга, і вивожечка,
ти — і викьга, і еильгаО, і ві'Ольга, і вШьженька,
ти — і воловіга, і вольвіга, і вольга,
та — і сірогіра, і суровіра,
ти любиш мостити гніздо і на іві, і на вільсі,
ти своїм голосом називаєш ці дерева,
а тому маєш іще й отакі імена:
ти — і іва, і иОвол, і ивола, і ивоОва, і їлова,
ти — і иїїеиль, і ивіО/їь, і иву{ла,
ти — і ишьга, і ивоїїлга, і іволга, і іволга,
ти — і іволга, і гивига, і гивиля, і іОвуд,
ти — і ігваО, і іглаО, і іговда, і єговда, і ігоОвна,
ти — і ігола, і іголий, і іголийка.

ВИВІЛЬГО, ВИВІЛЬГО,
ТИ — не інша гарна пташка, яка називається омелюх,
ти — омельга,
ти співаєш, ніби уголос називаєш ім'я коханої дівчини,
яке закоханий повсякчас вимовляє по думки на різні лади
ти — і єОва, і євка, і єоник, і євша, і єволаО, і єлень;
а іншому закоханому в твоїй пісні вчуваються
звуки іншого коханого імені, тому
ти — іще й зофіїїя;
ти кожного дня нагадуєш усім нам, хто тебе чує,
про молодицю з нашого села, яка овдовіла цього року,

а тому, через голос твій, для нас
ти — сивоядвиа

Вивільго, ВИВІЛЬГО,
ти всім, хто чує тебе, радиш придбати телігу,
ти кажеш: "Купи телігу! Телігу", а тому
ти — і купитилюго, і купителюжпик, і потеліжник,
ти — і пітелюга, і шелюга, і филюга;
ти побачила якось,
як чоловік від олійниці ніс макуху,
побачила макуху та й стала просити в чоловіка олії,
помастити пір'яна грудях, щоб іще жовтіше блищало:
"Дай олію! Дай олію", —післятого
ти — і олійник, і оліяр, і оліярник,
ніби ти виготовляєш чи продаєш олію;
твої пісні декому нагадують звичну домашню сварку,
ніби ти як співаєш, то до свого чоловіка промовляєш:
"Який ти невковирний! Який ти невковирний!" —
а тобі чоловік твій — вивільжич — на те відповідає:
"Не твоє діло! Не твоє діло!",
а діти, як захочуть почути твою пісню,
то дражнять тебе такими словами.
"Вивільго, вивільго,
свиню ссала,
порося вкрала!",
а ти й справді на їхній голос відгукуєшся
наче їм відповідаєш:
"А ти кобилу! А ти кобилу!"

Вивільго, вивільго,
ти не гніздо в'єш, а високо на дереві —
на крайній розвилці дерева —
чіпляєш сплетену зі стебел трави колиску
для діток своїх — вивільженяток.

Вивільго, вивільго,
ти співаєш і своєю милозвучною піснею
можеш із самим соловейком позмагатися тому й кажуть:
"Не прилетів соловейко, нехай вивільга за нього править!
а колись, як батьки хотіли доньку потішити,
бо до неї приходили сватати не від того,
від кого вона очікувала сватів, а від шшого,
і батьки радили доньці не відмовляти йому, то казали:
Не прилетів соловейко, нехай вивільга за нього править!
і донька розуміла, що в цих загадкових словах батьків
соловейко, це той, кого дівчина сподівалася,
але той не сватає,
а ти, вивільго, це той, якого дівчина не сподівалася,
але він сватає її,
і хоч він 1 несподіваний, але такий же гарний,
як і той, кого сподівалася:
біле личко, чорний вус — як такому відмовити!

Вивільго, вивільго,
ми знаємо, що для того, щоб пішов дощ
треба взяти в праву руку шматочок макухи.

повернутися обличчям до лісу, де ти живеш,
і промовити:
"Вивільго, вивільго,
ти співай, вимовляй усі свої вологі імена:
і вивильга, і вивільга, і вивожечка,
і вильга, і вильга, і вільга, і вільженька,
і воловіга, і вольвіга, і вольга,
і сірогіра, і суробіра —
хай дощ у хмарі почує
і до нас прийде,
а я за те тобі дам олії,
щоб було тобі чим помастити пір'я на грудях,
щоб іще жовтіше блищало!

Співай, вивільго,
подавай дощовий голос,
подавай дощ!"

червень 1994

ГОРЛИЦЯ:
ПТАХ, ЯКИЙ ТЧЕ У ЛІСІ

Горлице, горлице,
ти живеш у лісі або у садку, але не на подвір'ї,
ти — дикий голуб,
ти голос свій подаєш, туркочеш,
і своїм турканням себе називаєш:
ти — і туПрковка, і тпуїїркавонька, і шуПркавочка, і туОркалка,
ти — і гуркавка, і туркочка, і тукавка, і тутавка, і туНтайка,
ти — і туторка, і туріючка, і тручка, і туїїркало, і туркач,
ти — і туртош, і турок, і торонда, і торомба,
ти маєш туркотливе горлечко,
ти туркочеш,
ти воркочеш,
ти — туркотлива горличко — прочищаєш горлечко, тому
ти — і гоОрлиця, і горлице, і горличка, і горлечок,
ти — і оїїрлиця, і орличка, і орлик,
ти так давно живеш поруч із моїм народом,
із прачасів мій народ переніс до сьогоднішнього дня
прадавнє праслово, щоб тебе називати:
ти — і геїїлничка, і геїїпниця, і гиїї/іниця,
а пташеня твоє, гилнице, гилніча,
а пташенята твої, гилнице, гилнічата;
ти якось заклалася із соловейком,
хто раніше встане співати,
соловейко встав удосвіта, а ти сиділа на дереві й спала,
сонце вже й під снідання підбилося,
а ти голосу ніякого не подала,

аж поки селянин не приїхав сіяти та й сказав на воли:
"Тпру-тпру!", — тоді й
ти підхопилася та й собі загукала: 'Тпру-тпру!', —
та й навчилася відтоді турчати, а тому
ти — і прукавка, і прутпавка, і прутайка,
ти — і птуковка, і птуНкач, і птукадч,
а іще інакше ти називаєшся плужок.
Горлице, горлице,
ти тихенько воркуєш, як звичайна дівчина розмовляє,
а у звичайної дівчини тиха розмова, як
твоє воркування, тому й кажуть про таку дівчину:
"Дівчина, як горлиця", —
а молодицю, яка буває з такої дівчини, називають горличкою;
ти турботливо в'єш своє гніздечко для своїх діток —
горличеняток, а тому й старанність господині,
у якої гарно поприбирано у хаті,
порівнюють із твоєю турботливістю, кажуть:
"Так окукобилась, мов та горличка";
вередливих діток батьки сварять, уподібнюючи
їхнє вередування до твого туркотіння, кажуть:
"Попотурчи, туркоте!" — і дітки чемненько вгамовуються.

Горлице, горлице,
твоє гніздо, ніби й не гніздо, а лише основа з паличок,
ти ніби не в'єш гніздо, а тчеш,
і голос твій "тур-тур*
нагадує стукіт ляди ткацького верстата, коли жінки тчуть,
тому жінки навесні й прислухаються до твого воркування —
як почують його вперше, то знають, шо
ти розпочала своє ткання, отже і нам час сіяти коноплі,
щоб була пряжа на основу для полотна.

щоб і ми не забували ткати.
Горлице, горлице,
мости своє — туркавчине, горличчине — гніздечко у нашому садку,

щоб ми чули, як ти своїм турканням себе називаєш,
щоб ми чули, як ти прочищаєш горлечко,
щоб ми не забували твого прадавнього імені,
щоб ми знали, як ти іще й від людей навчилася свого голосу,
щоб ми мали з ким порівнювати звичайну дівчину,
щоб ми твоїм іменем називали своїх дружин,
щоб ми твоїм іменем хвалили наших старанних господинь,
щоб ми вередливих діток вгамовували, нагадуючи їм про тебе,
а ми будемо знати турбуватися за своїх дітей,
як ти за своїми турбуєшся!
Прилітай до нашого садка,
горлице, лісова ткале!

червень 1994

РАКША:
ПТАХ, ЯКИЙ ЗАМИКАЄ ВИРІЙ

Ракшо, ракшо,
ти найперше своїм голосом,
пронизливим крапанням "рак-рак-рак",
називаєш своє ім'я атому
ти —ракшаії.
Ракшо, ракшо,
ти — світлий птах,
ти — сивий птах, тому
та — і сивораїїкша, і сиводраїїкша, і сиводраїїка, і сиводраксХІга, і стодроіїха,
ти — голосом подібна до воронки,
але не темного кольору забарвлення твого пір'я,
а світлого, сивого, тому,
ти — і сшовороїїнка, і сивороїїнка, і джШоронок, і дзШорон, і шиіївера;
ти — голосом подібна і до грака,
але не темного кольору забарвлення твого пір'я,
а світлого, сивого, тому

ти — і сшограїїк, і сивограИй
Ракшо, ракшо,
ти — голосом подібна до воронки,
але не чорного кольору забарвлення твого пір'я,
а синього, тому
ти — синьо$ороІнка
(тебе намалював Пікассо блакитного періоду своєї творчості!);
ти — синя птаха,
ти — синя як сине море, птаха,
ти найостаннішою за всіх перелітних птахів,
які повертаються у наші краї із вирію,
бачиш синє море (тоді воно особливо синє!);
ти — голосом подібна до ворони,
але не чорного кольору забарвлення твого пір'я
а синього, як синє море, а тому
ти — іще й вороїїна морська^
Ракшо, ракшо,
ти — світлий птах,
ти — сивий птах,
ти — синій птах,
ти — найкрасивіший птах за всіх красивих птахів, тому
ти — і країїска, і красоїїха;
ти — голосом подібна до ворона,
але не чорного кольору забарвлення твого пір'я, а синього,
ти — найкрасивіший птах за всіх красивих птахів, тому
ти — іще й краАворон.
Ракшо, ракшо,
ти уподобала найчастіше тихенько сидіти на високому місці
на верхівці високого дерева, на сухій гілці,
на стовпі або дротах лінії електропередач,
та коли немає ні того, ні іншого,
ти сідаєш на творені людьми присади для тебе —
на копи снопів у полі,
на копиці сіна у лузі, а тому
ти — підкіїїпка,

а по-іншому, запозичивши у сусідів словаків для тебе ім'я
що означає те саме, тобто те, що ти любиш сідати
на копи снопів у полі.

на копиці сіна у лузі,
ти — маЇндельник.

Ракшо, ракшо,
ти найостаннішою за всіх перелітних птахів,
які повертаються у наші краї із вирію,
прилітаєш до нас,
ти замикаєш вирій на все літо, тому
ти — клюПчниця.

Ракшо, ракшо,
ти маєш особливий дух,
а є такі люди, які нічого про тебе не знають
(і не дізнаються, коли й доведеться їм тебе побачити),
лише те, що ти незвичайно пахнеш,
тому й кажуть вони людині, з якою лаються
про яку так само нічого доброго не можуть сказати
(навіть, коли б дізналися щось гарне про людину, то не сказали б),
лише приклавши твій незвичайний запах: "Ракша ти вонюча!"

Ракшо, ракшо,
подавай свій голос,
називай своїм голосом своє ім'я,
будь світлим, сивим, птахом,
будь голосом подібною до воронки,
але світлого, сивого, кольору забарвлення твого пір'я
будь голосом подібною і до грака,
але світлого, сивого, кольору забарвлення твого пір'я,
будь голосом подібною і до воронки,
але синього кольору забарвлення твого пір'я
прилітай до нас із-за синього моря

щоб ми знали, яке воно море:
море синє, як синього кольору забарвлення твого пір'я,
будь найкрасивішим птахом серед усіх красивих птахів,
будь голосом подібна до ворона,
але синього кольору забарвлення твого пір'я
сідай на високому місці,
сиди тихенько і довго,
щоб ми тебе здалеку бачили
і добре роздивилися,
сідай на творені людьми присади для тебе:
на копи снопів у полі,
на копиці сіна у лузі,
пахни так, як ти пахнеш,
щоб і ті люди знали про тебе,
які нічого, крім твого запаху, не знають про тебе,
прилітай найостаннішою із усіх перелітних птахів,
які повертаються у наші краї із вирію,
до нас в Україну —
замикай, ключнице від вирію,
золотими ключами вирій на усе літо,
щоб був у нас на нашій землі рай —
квітуче літо!

липень 1994

ГАЛКА:
ПТАХ, ЯКИЙ МАЄ ЛЮДСЬКЕ ІМ'Я

Галко, галко,
ти голосом своїм,
ти криком своїм, що подаєш при літанні,
себе називаєш,
ти кавкаєш, кіявкаєш, кавчиш, кіявчиш, киявчиш,
ти вигукуєш 'кав-кав", тому
ти — і коОва, і коОвка, і кавочка,

ти — іще й цяПвка;
декому інакше вчувається твій голос,
твоє крамкання, твоє кранкання, тому
ти — іще й країїнка.
Галко, галко,
ти — чорна птаха,
ти — не найчорніша птаха серед інших чорних птахів, але
ти — теж чорна птаха,
ти — птаха чорнопірка:
про тебе загадують на вечорницях загадку,
де тебе порівнюють із будженицею,
що коптиться у димнику, але
ти — чорна не від диму, а такою вдалася —
ти — чорна не чернячи;
ти — чорна птаха, а тому тебе іще називають
прадавнім праукраїнським прасловом,
що означає чорний колір, тому
ти — і гаїїпка, і гаОлиця, і гаОвка.

Галко, галко,
ти — чорна птаха,
ти — чорна, але ж птаха,
тож як хтось хоче сказати про щось чорне, то каже:
"Чорне, як галка", — і вже чорне, не просто чорне,
а таке чорне, що в синьому небі літає,
таке чорне, що на зеленому дереві гніздо в'є.
Галко, галко,
ти свого гнізда не мостиш,
ти своє гніздо в'єш, як вінок,
щоб у твоєму, галчачому, гнізді, як у вінкові,
затишно було діткам
твоїм: галчатам, галченятам, галенятам.
Галко, галко,
ти у морозяні лютневі дні,
коли сонце пригріває тільки в одну щоку,

примічаємо — уже кружеляєш у повітрі веселіше,
хоч ми й спостерігаємо віддавна:
коли галич у повітрі шугає — на хуртовину,
коли галиччя голосно кряче-на сніговицю;
а влітку діди, побачивши ваше прикметне літання, кажуть
"Галь зграями літає — на дощ".
Галко, галко,
ти і всі твої чорні родичі, ворони й граки,
призвичаїлися літати зграями — чорними громадами,
а раз у вас є така чорна громада,
то, напевне, єй чорний громадський суд:
судите ви своїх чорних співгромадян
не за людською правдою, а за вашою чорною правдою,
судите ви своїх чорних співгромадян
не за переступи перед людською правдою,
але перед вашою чорною правдою:
того, хто не жив по вашій чорній правді,
ви виганяєте зі своєї чорної громади —
бачимо інколи вашого чорного родича,
що самотою чорно літає,
що самотою на дереві чорно сідає,
що самотою собі чорного хліба добуває

Гадко, галко,
коли на вечорницях хлопці запитують дівчат про тебе, кажучи:
"Кину не палку, уб'ю не галку, шиплю не пір'я", —
то не про тебе вони загадкою запитують,
а про вудку, щуку і шкіру на щуці;
а коли запитують хлопці дівчат, кажучи:
"Триста галок, п'ятдесят чайок, п'ятнадцять орлів
одне яйце знесли", —
то вони запитують загадкою про рік.
Галко, галко,
коли дитина учинить щось недобре, то їй кажуть:
"Утяв галки!" — і дитина здогадується, що так робити негоже;

а коли хтось дуже вихваляється собою, то йому кажуть:
"Отак наші галки б'ють — ні з чим додому йдуть!", —
і той, до кого промовлені ці слова, розуміє,
що не варто вихвалятися даремно, бо кожного
може спіткати невдача, як мисливця, який, буває,
нічого не вполює за цілісінький день.
Галко, галко,
ти — мала птаха, та рот у тебе великий,
тому, коли хочуть звернути увагу на те,
що не завжди малий розмір чогось цілого передбачає
й малі розміри частин того цілого, люди кажуть:
"Мала галка, та рот великий", —
а чому не про іншого птаха висловлюють це спостереження,
то тому, що й твоє ім'я, і жіноче ім'я звучать однаково.
Галко, галко,
твоє ім'я і жіноче ім'я звучать однаково,
у тебе — людське ім'я, а в жінки твоє ім'я,
тому ми пестливо й називаємо своїх коханих
твоїм людським ім'ям,
кажемо: "Галочко люба!",
кажемо: "Галонько мила!',
кажемо: "Галойковірна!*
Галко, галко,
називай своїм голосом своє ім'я,
щоб ми знали, як тебе називати;
будь чорною птахою,
будь птахою чорнопіркою,
будь чорною не чернячи,
щоб ми на чорне не казали просто чорне,
а порівнювали з тобою;
не мости свого гнізда, а вий його, завивай, як вінок;
кружеляй у лютому сонячним морозяним днем,
щоб ми бачили твоє кружляння
і знали, що весна вже скоро;
шугай у повітрі, щоб ми знали.

що буде хуртовина.
голосно кричи, щоб ми знали,
що незабаром замете сніговиця;
а влітку щоб за твоїм літанням
передбачали дощ;
літай у твоїй чорній громаді,
живи по вашій чорній правді,
але хай минає тебе чорний суд,
що засуджує переступників на чорну самоту;
будь галкою, щоб ми про тебе у загадці
запитували про щось інше на вечорницях;
будь галкою, щоб ми пригадували тебе дітям,
вчили їх не робити злого;
будь галкою, щоб ми тебе пригадували одне одному
і не вихвалялися даремно;
будь галкою, птахом із ім'ям,
що звучить однаково із жіночим ім'ям;
будь галкою, птахом із жіночим ім'ям,
щоб ми пестливо називали своїх коханих
твоїм людським ім'ям.

серпень 1994

ВІВСЯНКА
ПТАХ, ЯКИЙ СПІВАЄ НАЙПЕРШУ ВЕСНЯНУ ПІСЕНЬКУ

Вівсянко, вівсянко,
ти — пташка, яка збирає насіння трав, тому
ти — вівсянка;
ти —найжовтіша з усіх вівсянок,
ти — вівсянка жовтобрюшка;
для тих. хто каже, що бачить твоє жовте брюшко,
ти — і жовтобрюшка, і жовтобрюх, і жовтобрюїїх, і жовтобрушка;
для тих, хто каже, що бачить твоє жовте пузце,
ти — жовтопузик;

для тих, хто каже, що бачить твої жовті груди,
ти — і жовтогруНдка, і жовто грудок, і жовто грузда,
іжовторузка, і жовторуз, їжовторубок;
для тих, хто каже, що бачить тебе усю жовтою,
ти — і жовтурка, і жовтупька, і жовтушка, і жовтюшка, і жовтяк;
дехто називає тебе, яку бачить усю жовтою, інакше,
каже: цьопка жовтобурка, замість цьопка жовтобрушка;
а дехто просто називає тебе,
яку бачить усю жовтою, жовтоє потя;
взимку тебе часто можна побачити, як ти сидиш на землі,
ти — землянка,
ти — взимку птах землянка, а влітку
ти — птах гіллянка;
взимку тебе часто можна побачити, як ти сидиш на землі,
поміж стебел трави,
поміж соломинок,
на стерні у зжатому полі,
ти — і стренадка, і стренатка;
ти, як летиш, то не співаєш свою пісеньку, а свірчиш,
ти — свертушка;
ти співаєш найпершою з усіх пташок
найпершу весняну пісеньку,
ми чуємо твою найпершу весняну пісеньку
і знаємо, що скоро уже весна,
що треба нам ховати сани та
викочувати з возівні воза, тому
ти іще називаєшся беривіз;
ми чуємо твою найпершу весняну пісеньку
і знаємо, що скоро уже весна,
що треба нам ховати сани та
викочувати з возівні воза,
що треба нам, шмаровозам,
шмарувати колеса шмаровилом,
бо за довгу зиму вже й забули те робити, тому
ти іще називаєшся й смаровоз.

Вівсянко, вівсянко,
ти влітку живеш і у лісі,
ти влітку мостиш своє гніздо і на узліссі,
ти влітку виводиш своїх пташенят і в чагарниках,
твоє гніздо вистелене стеблинами трав і кінським волосом —
м'яко сидіти в ньому малим вівсеняткам!
Вівсянко, вівсянко,
ти не летиш на зиму у вирій,
ти перебираєшся ближче до людських осель,
ти приєднуєшся до гороб'ячої зграйки
і разом із горобцями розшукуєш собі поживу
біля доріг, на подвір'ях та навколо скирт;

ти перебираєшся ближче до людських осель,
щоб ми наприкінці зими почули твою пісеньку,
твою найпершу весняну пісеньку.
Вівсянко, вівсянко,
ти наприкінці зими,
коли іще у нас по Україні лежать сніги,
коли іще у нас по Україні тріщать морози,
уже чуєш наближення весни
і звістуєш про те своєю пісенькою;
дехто вважає, що
твою найпершу весняну пісеньку
вперше чути в день Теплого Олекси.
Вівсянко, вівсянко,
ти в день Теплого Олекси
співаєш свою найпершу весняну пісеньку,
тож ми в цей день виходимо із хат на вулицю
і прислухаємося до навколишніх звуків,
чи не почуємо і найперший весняний звук —
твою найпершу весняну пісеньку,
а як почує хто, то усім сповіщає:
" Уже звеселилася вівсянка!"
Вівсянко, вівсянко,

ти найпершою із усіх птахів
іще на початку весни звеселяєшся,
ти найпершою подаєш весняні звуки,
ти найпершою співаєш найпершу весняну пісеньку;
ти співаєш, ти словами промовляєш:
"Телегіз, телегіз!
Покинь сани, візьми віз!" —
ми чуємо твою найпершу весняну пісеньку
і знаємо, що скоро вже весна,
що треба нам ховати сани
та викочувати з возівні воза;
ти співаєш, ти словами промовляєш:
"Шмаровіз, шмаровіз!
Покинь сани, бери візі" —
ми чуємо твою найпершу весняну пісеньку
і знаємо, що скоро вже весна,
що треба нам, шмаровозам, ховати сани
та викочувати з возівні воза,
та шмарувати колеса шмаровилом,
бо за довгу зиму вже й забули те робити,
ти співаєш, ти словами промовляєш:
"Покинь сани, бери віз!
Та й поїдем по рогіз!" —
ми чуємо твою найпершу весняну пісеньку
і знаємо, що скоро вже весна,
що треба нам ховати сани
та викочувати з возівні воза,
що треба нам запрягати вже воза
і їхати возом усюди, хоч і по рогіз;
ти співаєш, ти словами промовляєш:
"Кидай сани, бери віз!
Викинь шубу, з печі злізь!" —
ми чуємо твою найпершу весняну пісеньку
і знаємо, що скоро вже весна,
що треба нам ховати сани

та викочувати з возівні воза,
що треба нам міняти набридлий за довгу зиму
зимовий одяг на літній,
що треба нам виходити вже на вулицю працювати,
де буде влітку тепло, як біля печі взимку;
ти співаєш, ти словами промовляєш:
"Діду, діду!
Сій ячмінь!' —
ми чуємо твою найпершу весняну пісеньку
і знаємо, що скоро вже весна:
час готуватися до праці в полі,
час готуватися до сівби.

Вівсянко, вівсянко,
ти в день Теплого Олекси
найпершою із усіх птахів звеселяєшся,
ти співаєш свою найпершу весняну пісеньку,
дівчата дослухаються до твоєї веселої весняної пісеньки,
дівчата звеселяються від твоєї веселої весняної пісеньки
і від того дня, коли почують
твою веселу весняну пісеньку,
розпочинають співати веснянки —
веселими співами весну закликати.

Вівсянко, вівсянко,
будь пташкою, яка збирає насіння трав,
щоб ми знали, як тебе за це називати,
будь найжовтішою з усіх вівсянок,
щоб ми знали, як тебе за це називати,
щоб ти відрізнялася від інших вівсянок,
будь пташкою з жовтим брюшком,
щоб знали, як тебе називати й ті,
хто бачить твоє жовте брюшко,
будь пташкою з жовтим пузцем,
щоб знали, як тебе називати й ті,

хто бачить твоє жовте пузце,
будь пташкою з жовтими грудьми,
щоб знали, як тебе називати й ті,
хто бачить твої жовті груди,
будь пташкою, яка ніби уся жовта,
щоб знали, як тебе називати й ті,
хто бачить тебе усю жовтою,
будь пташкою, яку взимку часто можна побачити,
як ти сидиш на землі,
щоб ми знали, як тебе за це називати,
будь пташкою, яку взимку часто можна побачити,
як ти сидиш на землі
поміж стебел трави,
поміж соломинок,
на стерні у зжатому полі,
щоб ми знали, як тебе за це називати,
будь пташкою, яка не співає, як летить, а свірчить,
щоб ми знали, як тебе за це називати,
будь пташкою, яка співає найпершу весняну пісеньку,
у якій нам вчувається як ти словами промовляєш,
що треба нам ховати сани
та викочувати з возівні воза,
щоб ми знали, як тебе за це називати,
будь пташкою, яка співає найпершу весняну пісеньку,
у якій нам вчувається як ти словами промовляєш,
що треба нам ховати сани
та викочувати з возівні воза,
що треба нам, шмаровозам,
шмарувати колеса шмаровилом,

щоб ми знали, як тебе за це називати,
будь пташкою, яка влітку мостить гніздо десь у лісі,
гніздо вистеляє стеблинками трав і кінським волосом,
щоб м'яко було сидіти в ньому малим вівсеняткам,
будь пташкою, яка не летить на зиму у вирій,

а всю зиму літає у гороб'ячій зграйці,
щоб ми наприкінці зими почули твою пісеньку,
твою найпершу весняну пісеньку,
будь пташкою, яка наприкінці зими,
своєю найпершою весняною пісенькою
звістує про наближення весни,
будь пташкою, яка свою найпершу весняну пісеньку
вперше співає в день Теплого Олекси,
будь пташкою, що вперше по-весняному співає
в день Теплого Олекси,
щоб ми виходили в цей день прислухатися до твоєї пісеньки,
щоб ми виходили прислухатися, чи ти вже звеселилася,
будь пташкою,
що найпершою із усіх птахів звеселяється
яка найпершою співає свою весняну пісеньку,
у якій нам вчувається як ти словами промовляєш,
що треба нам ховати сани
та викочувати з возівні воза,
що треба нам, шмаровозам,
шмарувати колеса шмаровилом,
що треба нам запрягати воза
і їхати возом усюди, хоч і по рогіз,
що треба нам міняти набридлий за довгу зиму
зимовий одяг на літній,
що треба нам виходити вже на вулицю працювати,
де буде улітку тепло, як біля печі взимку,
що треба нам готуватися до пращ в полі,
готуватися до сівби,
будь пташкою, яка найпершою з усіх пташок звеселяється,
яка співає свою найпершу весняну пісеньку,
щоб дівчата дослухалися до твоєї веселої весняної пісеньки,
щоб дівчата звеселялися від твоєї веселої весняної пісеньки,
щоб дівчата від того дня
коли почують твою веселу весняну пісеньку,
розпочинали співати веснянки —

веселими співами весну закликали,
весну закликали веселими співами,
подібними до твоєї найпершої весняної пісеньки.

грудень 1994

СОЙКА:
ПТАХ, ЯКИЙ ВІДМИКАЄ ВИРІЙ

Сойко, сойко,
ти маєш гарне різнокольорове пір'я
ти аж сяєш своїм строкатим вбранням —
ти — і сойка, і сійка, і соя, і зґоя,
ти маєш гарне різнокольорове пір'я
воно у тебе де рудувате, де білувате, а де й рябе,
на крилах покрите смужками:
де чорне, де біле, де блакитне —
ти — і деряба, і дерябонька;
ти голосно кричиш, верещиш на весь ліс,
ти — еерещайка,
ти голосно кричиш,
вигукуєш на весь ліс своє "джер-джср" —
ти — і джеджора, і джойка, і джоя;
ти любиш клопотатися у лісі весь час:
розносиш у дзьобі жолуді і горіхи,
ховаєш їх у різних місцях,
схованки свої забуваєш,
а з них проростають молоді дерева,
ти отакою своєю поведінкою
схожа на клопітливу стареньку жінку —
ти — баНба.
Сойко, сойко,
ти розносиш у дзьобі насіння дерев,
сієш у лісі молоді дерева,
так було і спервовіку,

коли ти летіла із жолудем у дзьобі
та й упустила його на землю —
з того жолудя виросло найперше прадерево,
наше райське дерево.
Сойко, сойко,
ми кожного разу радіємо зустрічі з тобою у лісі,
ми милуємося твоїм гарним різнокольоровим пір'ям,
нам подобається і твій дж ер котли вий голос,
а іще, як бачимо тебе улітку, то примічаємо,
коли ти вмощуєшся на ночівлю, бо вже знаємо
Ь довголітніх спостережень за твоїм приготуванням до ночі:
якщо ти пізно вмощуєшся на ночівлю — буде тепла осінь,
якщо ти рано вмощуєшся на ночівлю — буде холодна осінь.
Сойко, сойко,
ти голосно кричиш, верещиш на весь ліс,
ти голосом своїм вирізняєшся з-поміж інших птахів,
тому й кажуть про тебе:
"Сойка голосніше за всіх кричить*;
ти голосно кричиш, верещиш на весь ліс,
ти голосом своїм вирізняєшся з-поміж інших птахів,
тож коли між людьми трапляється така ситуація,
як хтось надто голосно
доводить щось своєму співрозмовникові
і думає, шо тільки через те він в усьому й правий,
то тоді ті, хто слухає такого горланя,
пригадують тебе і кажуть:
"Сойка голосніше за всіх кричить,
та рідко права буває".
Сойко, сойко,
ти — ключниця від вирію,
ти золотими ключами відмикаєш вирій:
раніше ключі від вирію були у ворони,
та якось ворона прогнівила Бога
і з того часу ключі від вирію перейшли до тебе;
ти так турбуєшся про свій обов'язок,

що аж тричі на рік літаєш у вирій:
вперше, коли розквітає гречка і навколо все біло,
ти думаєш, що уже випав сніг, — і вилітаєш,
вдруге, коли достигають хліба і навколо все біло,
ти думаєш, що уже випав сніг, — і вилітаєш,
і втретє, коли й справді випадає сніг і навколо все біло,
ти вилітаєш;
ти поспішаєш, щоб не запізнитися відімкнути вирій,
щоб усі птахи:
і ті, хто раніше відлітає у вирій,
і ті, хто пізніше відлітає у вирій, —
не чекали перед замкненим вирієм
і щоб до Здвиження усі встигли відлетіти,
а якщо й затримаються відлітати дикі гуси,
а полетять аж після Здвиження, то
ти дочекаєшся їхнього відлету
і аж тоді замикаєш вирій і повертаєшся назад;
однак дехто гадає, шо й ти, сойко, летиш
насправді на зиму у вирій, але через те,
що після кожного дня перелету
ти повертаєшся назад,
нібито, щоб дізнатися, скільки уже пролетіла,
то ти так і не встигаєш долетіти до вирію,
бо поки ти літаєш туди й назад, випадає сніг, тому
ти й залишаєшся зимувати у нашому краю;
тільки через те, нібито,
ти й не потрапляєш до вирію, але ні,
ти й не збираєшся відлітати у вирій —
ти літаєш відмикати вирій для інших птахів!

Сойко, сойко,
будь птахом із гарним різнокольоровим пір'ям,
сяй нам своїм строкатим вбранням,
щоб ми знали, як тебе називати за твоє сяюче оперення,
будь птахом із гарним різнокольоровим пір'ям,

дивуй нас своїм пір'ям: де суцільно забарвленим, а де рябим,
щоб ми знали, як тебе називати за твою строкатість,
подавай свій голос, верещи на весь ліс,
щоб ми знали, як тебе називати за твоє верещання,
подавай свій голос, вигукуй на весь ліс своє "джер-джер'',
щоб ми знали, як тебе називати за твоє джеркотання,
рознось у дзьобі насіння дерев,
щоб ми тебе порівнювали із клопітливою старенькою жінкою
і подібно до неї тебе називали,
рознось у дзьобі насіння дерев,
щоб ми знали, що це ти сієш у лісі молоді дерева,
щоб ми знали, що й найперше прадерево,
наше райське дерево, ти посіяла,
живи у нашому лісі, щоб ми часто зустрічали тебе,
щоб ми спостерігали за твоїм приготуванням до ночі
та знали з того, якою —
чи теплою, чи холодною — буде наступна осінь,
щоб належно приготувалися до осені,
голосно кричи, верещи на весь ліс,
щоб ми мали з ким порівнювати тих.

хто надто голосно доводить щось своєму співрозмовникові,
вилітай, ключнице від вирію,
тричі на рік до вирію,
щоб вчасно відімкнути вирій для відлітаючих птахів,
щоб усі птахи встигли вилетіти у вирій:
і ті, хто раніше відлітає у вирій,
і ті, хто пізніше відлітає у вирій,
щоб усі птахи встигли вилетіти у вирій,
бо рай на нашій землі уже минувся,
бо рай квітучого літа уже минувся —
відмикай, ключнице від вирію,
золотими ключами вирій.

грудень 1994

РИБАЛОЧКА:
ПТАХ, ЯКИЙ МОРОЗИТЬ ВОДУ НА КРИГУ

Рибалочко, рибалочко,
ти — птах, який гарно забарвлений ясно-синім кольором,
ти —рибаїїлочка блакиШний,
ти сидиш над водою,
ти сидиш над водою на сухій вербовій гілці,
ти сидиш і не поворухнешся,
ти ловиш рибу — вичікуєш необачну верховодку,
яку ти хапаєш довгим дзьобом, пірнаючи у воду,
ти — і рибалка, і рибакочка;
ти сидиш над водою,
ти сидиш над водою і я сиджу над водою,
тільки твоє сідло над водою на сухій вербовій гілці,
а моє сідло над водою на зеленому бережку,
ти сидиш і не поворухнешся, і я сиджу і не поворухнуся,
ти ловиш рибу, і я ловлю рибу:
я-рибалка Васильок, а ти-рибалка Іванок,
ти — іваноїїк;
обидва ми рибалки,
обидва ми ловимо рибу в охотку,
тож ми обоє — спортивні рибалки:
ось, ти бачиш, я спіймав карасика і поклав у саж —
плетений із лози кошик для риби, опущений у воду,
ось, я бачу, й ти спіймав верховодку,
але тобі її нікуди покласти, хіба що з'їсти,
але ти її не їси, а стрілою летиш понад водою
до своєї нори в глиняній кручі —
малих рибалченяток годувати,
тепер хто ти:
чи то спортивний рибалка,
чи то змагун у швидкості лету над водою,
чи то глядач, який голосними криками вітає змагуна;
поки я удруге закидаю свою вудку,

ти вже, чую, повертаєшся,
чую, бо ти голосно кричиш, летючи низько над водою,
чую, бо ти голосно дзвониш, роздзвонюєш усім рибалкам,
що ти уловив рибинку
(і як ти не боїшся усю рибу полякати своїм дзвінким криком
ти селишся біля води:
по крутих берегах річок і озер, струмків і ставків,
сам собі вириваєш довгу нору у крутому березі,
риєш цілий тиждень довгу нору у крутому березі,
щоб у тій норі влаштувати своє гніздо,
ти — наче дятел, що довбає собі дупло у стовбурі дерева,
щоб у тому дуплі влаштувати своє гніздо,
ти — плавневий ятел.
Рибалочко, рибалочко,
ти — синій-синісінький зверху, а черевце твоє рудувате,
ти — птах, який забарвлений у кольори відсутності:
шуліка — ворог твій — згори тебе не бачить, бо
ти синій, як плесо,
а верховодка, за якою ти полюєш, знизу тебе не бачить, бо
ти темний зі споду, наче листок на дереві,
ти — синій-синісінький зверху, а черевце твоє рудувате,
ти був би увесь ясно-синій, коли б ти не занурювався
по сто разів на день у воду,
та не синив, наче вузликом із синькою,
своєю ясно-синьою мастю воду.
ти — синевоЇд.
Рибалочко, рибалочко,
ти занурюєшся по сто разів на день у воду,
ти не тільки синиш, наче вузликом із синькою,
своєю ясно-синьою мастю воду,
ти ше й холодиш, наче грудочкою криги,
своєю ясно-синьою мастю воду,
он, я бачу,
ти вилетів із води, куди пірнав за рибинкою,
знову усівся на сухій вербовій гілці

і стріпуєшся — трусишся від холодної води,
а не стріпуєшся — струшуєш воду із себе,
ти сам холодиш, наче грудочкою криги,
своєю ясно-синьою мастю воду
і сам мерзнеш від холодної води, аж синієш,
ти — морозюїїк.
Рибалочко, рибалочко,
ти занурюєшся по сто разів на день у воду
ти не тільки синиш, наче вузликом із синькою,
своєю ясно-синьою мастю воду,
ти не тільки холодиш, наче грудочкою криги,
своєю ясно-синьою мастю воду,
але іще ти перед відльотом у вирій
останній раз занурюєшся у воду,
і після твого останнього занурення вода замерзає,
ти — бодомороЇЇз,
після твого останнього занурення вода замерзає,
кригою прозорою, ясно-синьою покривається,
щоб рибинкам тепло було під кригою,
усю зиму від того дня річка буде покрита кригою,
аж поки навесні, на день Теплого Олекси,
не розіб'є кригу
щука хвостом.
Рибалочко, рибалочко,
будь птахом, який гарно забарвлений ясно-синім кольором,
будь птахом, який сидить над водою на сухій вербовій гілці
і не поворухнеться, бо ловить рибу,
будь птахом, який сидить над водою на сухій вербовій гілці
і не поворухнеться бо ловить рибу,
подібно до рибалки, який сидить над водою
на зеленому бережку і не поворухнеться, бо ловить рибу,
будь птахом, який селиться біля води
на крутих берегах річок і озер, струмків і ставків,
який сам собі вириває довгу нору у крутому березі,
подібно як дятел довбе собі дупло у стовбурі дерева,

будь птахом, який синій-синісінький зверху, а черевце рудувате,
пірнай по сто разів на день у воду за прудкою верховодкою,
сини своєю ясно-синьою мастю, наче вузликом із синькою, воду,
будь птахом, який, пірнає по сто разів на день у воду,
який стріпується — струшує воду із себе,
а ми, ті, хто бачить тебе, як ти стріпуєшся, думали, що то
ти трусишся від холодної води, яку ти сам холодиш,
наче грудочкою криги, своєю ясно-синьою мастю,
будь птахом, який пірнає по сто разів на день у воду
і не тільки синить, наче вузликом із синькою,
своєю ясно-синьою мастю воду,
який пірнає по сто разів на день у воду
і не тільки холодить, наче грудочкою криги,
своєю ясно-синьою мастю воду.

але який іще й перед відльотом у вирій
останній раз пірнає у воду
і за цим останнім зануренням у воду
заморожує воду на прозору, ясно-синю кригу,
щоб рибинкам тепло було під кригою;
пірнай, ясно-синя пташко,
пірнай, ясно-синя, наче грудочка криги, пташко, у воду,
заморожуй воду на прозору, ясно-синю кригу:
хай рибинкам тепло буде під кригою зимувати! —
щоб від того дня усю зиму річка замерзлою стояла
аж до весни, до дня Теплого Олекси,
поки не розіб'є кригу
щука хвостом!
січень 1995

ЗЕЛЕНЯК:
ПТАХ, ЯКИЙ ПРИКРАШАЄ ЗЕЛЕНУ НЕДІЛЮ

Зеленяче, зеленяче,
ти — пташка зеленого кольору,

ти — найзеленіша пташка
за всіх зелених пташок,
ти зеленим забарвленням свого пір'я себе називаєш:
ти — зеленяїк;
ти співаєш, ніби струмок із прозорою водою
по камінцях перебігає,
ти співаєш, як дзюркочеш,
ти співаєш,
ти голосом своїм себе називаєш:
ти — дзьоркаїїч;
ти співаєш, ніби дзвоником дзвониш,
ти співаєш,
ти голосом своїм себе називаєш;
ти —і дзвінок, і дзвоноОк, і дзвоОник,
ти — і дзвонеїїць, і дзвенкаїїч.
Зеленяче, зеленяче,
ти — найзеленіша пташка
за всіх зелених пташок,
ти — найзеленіша пташка
зеленого свята — Зеленої Неділі:
білий світ найзеленіший у Зелену Неділю,
літній ліс найзеленіший у Зелену Неділю,
вишневий садок найзеленіший у Зелену Неділю,
біла хатинка найзеленіша у Зелену Неділю,
світла світлиця найзеленіша у Зелену Неділю —
серед білого світу, найзеленішого того дня,
серед літнього лісу, найзеленішого того дня,
на зеленому дереві, найзеленішому того дня,
стоїть зелена церковця із трьома золотими хрестами,
там на зеленій дзвініці зелений дзвін,
зелений дзвін зелено дзвонить,
зелене свято славить — Зелену Неділю.
Зеленяче, зеленяче,
серед білого світу, найзеленішого у Зелену Неділю,
серед літнього лісу, найзеленішого у Зелену Неділю,

серед вишневого садка, найзеленішого у Зелену Неділю,
у білій хатинці, заклечаній кленовим гіллям,
у світлій світлиці, замаєній чебрецем і м'ятою,
під білими рушниками, найзеленішими у Зелену Неділю,
що на них зеленою заполоччю вишито зелених пташок,
зелених пташок із розпростертими зеленими крильцями
(із розпростертими крильцями — щоб господарі веселі були
зелених пташок — зеленяків,
ти веселий сидиш —
ти сидиш за зеленим столом,
на якому смарагдовий камінь лежить,
світлу світлицю, затишну, як гніздечко,
світлу світлицю зеленим світлом осяює.
Зеленяче, зеленяче,
будь пташкою зеленого кольору,
будь найзеленішою пташкою за всіх зелених пташок,
співай так, ніби струмок із прозорою водою
по камінцях перебігає.

співай так, ніби дзвоником дзвониш,
серед білого світу, найзеленішого у Зелену Неділю,
серед літнього лісу, найзеленішого у Зелену Неділю,
серед вишневого садка, найзеленішого у Зелену Неділю,
у білій хатинці, заклечаній кленовим гіллям,
у світлій світлиці, замаєній чебрецем і м'ятою,
під білими рушниками, найзеленішими у Зелену Неділю,
що на них зеленою заполоччю вишито зелених пташок,
вишито зелених пташок — зеленяків,
сідай, весела пташко,
сідай за зеленим столом,
дивись на смарагдовий камінь серед столу,
найзеленіша пташко
зеленого свята — Зеленої Неділі.

лютий 1995

ЗОЛОТИЙ ЩУР:
ПТАХ, ЯКИЙ ЛЮБИТЬ БДЖІЛ

Щуре, золотий щуре,
ти — загадка про самого себе,
ти складаєш загадки про самого себе за ознакою:
той, хто голос подає —
дзвінке "рюкання*: кррю-кррю, —
ти — той, хто голосом своїм себе називає,
ти — той, хто і ц)р, і щурка, і щурок,
ти — той, хто і хпюрок, і ф'юрко, —
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто має красиве золоте забарвлення, тому
ти —той, хто не є воронкою —
бо ж та уся чорна! —
ти — той, хто за це називається красиворонок, —
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти складаєш загадки про самого себе за ознакою:
той, хто любить бджіл,
ти — той, хто за це називається бджолоїдка,
ти — той, хто любить бджіл, але не є шпаком-
бо ж той увесь чорний! —
ти — той, хто за це називається бджільний шпак,
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто, кажуть, має неприємний дух,
той, хто, кажуть, неприємно тхне, як тхір,
ти — той, хто за це називається чх)р, —
відгадкою такоі загадки
ти — сам увесь.

Щуре, золотий щуре,
ти голос подаєш —
дзвінке "рюкання": кррю-кррю —
ти голосом своїм себе називаєш,
ти — гарна своїм голосом пташка,
яку хочеться довго слухати, —
так довго, аж поки не мине літо!

Щуре, золотий щуре,
ти маєш красиве золоте забарвлення
ти бачиш, як бджоли лазять до квітки, і
ти лазиш, наслідуючи бджіл, до квітки —
твоє гарне золоте забарвлення від квіткового пилку;
ти бачиш, як бджоли лазять до квітки, і
ти лазиш, наслідуючи бджіл, до квітки,
бджоли лазять до квітки по мед та пилок,
ти ж гадаєш, що
то їх барвисті пелюстки приваблюють, —
ти й собі нариваєш та обтулюєш себе
різного кольору пелюстками з різних квітів
крила обтулюєш пелюстками з волошки —
щоб були синіми,
груди обтулюєш пелюстками з цикорію —
щоб були блакитними,
лоб обтулюєш пелюстками з ромену —
щоб був білим.
горло обтулюєш пелюстками з купавки —
щоб було жовтим,
хвіст же обтулюєш зеленим листям —
щоб був зеленим,
та так і літаєш золотим і барвистим:
ти — гарна своїм пір'ям пташка,
на яку хочеться довго дивитися,
так довго, аж поки не мине літо!
Щуре, золотий щуре,

ти любиш бджіл —
ти високо літаєш,
ти високо літаєш, згори милуєшся пасікою,
ти й собі хотів би завести бджіл:
у глиняній вощаній кручі над річкою
ти риєш нору для свого гнізда —
здалеку помітний вхід до твоєї нірки,
що наче вічко у справжньому вулику;
ти любиш бджіл, але
ти їх не їси —
ти їх тільки ловиш,
ти їх носиш своїм діткам,
щоб показати своїм діткам-щуреняткам,
щоб вони змалечку знали бджіл,
а як виростуть великі, щоб пасічникували,
аби мати свій мед,
але пташенята твої — малі та нерозумні — думають,
що ці солодкі бджоли, це і є мед,
тому й поїдають іх залюбки —
вони — бджолоїдченятка,
малих іх так називають,
та як підростуть, то й більших,
а через них і тебе називають бджолоїдкою:
у людей батьки передають прізвища своїм дітям,
а у вас, у щурів, навпаки — діти передають батькам;
ти любиш бджіл, але
ти їх не їси —
ти їх тільки ловиш
та по одній заносиш до своєї нори,
щоб вони там жили, як у вулику,
але пташенята твої —
малі та нерозумні бджолоїдченятка —
думають, що то
ти носиш солодких бджіл їм їсти,
тому й поїдають їх залюбки слідком, так

ти за все літо й не розводиш бджіл —
по людських пасіках уже й мед видирають,
ти ж подовгу сидиш біля вічка, прислухаєшся,
чи гудуть твої бджоли, наче у справжньому вулику,
але ні, там тихо, тільки пташенятка-бджолоїдченятка
голос подають, нарешті вилітати збираються.

Щуре, золотий щуре,
ти, кажуть, маєш неприємний дух,
ти, кажуть, неприємно тхнеш, як тхір, —
і додумався ж хтось нюхати тебе,
ніби ти квітка, а не пташка,
хоч і обтулена з усіх боків квітковими пелюстками,
ніби ти іще й пахнути маєш, як кожна квітка,
пелюстками з якої ти обтулена,
ніби для тебе недостатньо бути пташкою
яскравою, як барвиста квітка, —

ти — не запашна квітка,
яку хочеться довго нюхати,
ти — гарна голосом пташка,
яку хочеться довго слухати,
так довго, аж поки не мине літо,
ти — не запашна квітка,
яку хочеться довго нюхати,
ти — гарна пір'ям пташка,
на яку хочеться довго дивитися,
так довго, аж поки не мине літо!

Щуре, золотий щуре,
ти і весь ваш цьоголітній виводок
погожої днини високо в небі над степом ширяєте:
творите своїм безнастанним ширянням височенне дерево,
сидите на невидимих від височини гілках золотим листям,
гойдаєтеся на невидимих від височини гілках туди-сюди,

голос ваш розмірений, що ви його подаєте
з небесних гілок височенного дерева,
далеко лунає —
затишно нам, хто чує ваш голос,
під отаким липневим деревом
із золотим листям.

Щуре, золотий щуре,
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто голос подає-дзвінке "рюкання": кррю-кррю, —
а ми за цей голос тебе називатимемо,
а ми за цими назвами тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто має красиве золоте забарвлення
а ми за цю красу тебе називатимемо,
а ми за цією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто любить бджіл,
а ми за цю твою прихильність тебе називатимемо,
а ми за цими назвами тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто, кажуть, має неприємний дух,
а ми за цю особливість тебе називатимемо,
а ми за цією назвою тебе усього відгадуватимемо —
будь золотим щуром!

червень 2001

ЗЕЛЕНИЙ ЩУР:
ПТАХ, ЯКИЙ ТАКОЖ ЛЮБИТЬ БДЖІЛ

Щуре, зелений щуре,
ти — загадка про самого себе,
ти складаєш загадки про самого себе за ознакою:
той, хто голос подає —

дзвінке "рюкання*: кррю-кррю, —
ти — той, хто голосом своїм себе називає,
ти — той, хто і ц>р, і щурка, і щурок,
ти — той, хто і хлюрок, і ф'юрко, —
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто має красиве зелене забарвлення, тому
ти —той, хто не є воронкою —
бо ж та уся чорна! —
ти — той, хто за це називається красиворонок, —
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти складаєш загадки про самого себе за ознакою:
той, хто любить бджіл,
ти — той, хто за це називається бджолоїдка,
ти — той, хто любить бджіл, але не є шпаком-
бо ж той увесь чорний! —
ти — той, хто за це називається бджільний шпак, —
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто, кажуть, має неприємний дух,
той, хто, кажуть, неприємно тхне, як тхір,
ти — той, хто за це називається чх)р, —
відгадкою такоі загадки
ти — сам увесь.

Щуре, зелений шуре,
ти голос подаєш —
дзвінке "рюкання": кррю-кррю —
ти голосом своїм себе називаєш,
ти — гарна своїм голосом пташка,
яку хочеться довго слухати, —
так довго, аж поки не мине літо!

Щуре, зелений щуре,
ти маєш красиве зелене забарвлення,
ти бачиш, як бджоли лазять до квітки,
ти бачиш, як золотий щур лазить,
наслідуючи бджіл, до квітки, а тому має
гарне золоте забарвлення від квіткового пилку,
ти ж не лазиш до квітки, тому
ти не маєш гарного золотого забарвлення
від квіткового пилку;
ти бачиш, як бджоли лазять до квітки,
ти бачиш, як золотий щур лазить,
наслідуючи бджіл, до квітки,
бджоли лазять до квітки по мед та пилок,
золотий щур гадає,
що то бджіл барвисті пелюстки приваблюють, —
та й собі їх нариває та обтулює себе
різного кольору пелюстками з різних квітів,
ти ж не лазиш до квітки, тому
ти собі не нариваєш та не обтулюєш себе
різного кольору пелюстками з різних квітів:
крила не обтулюєш пелюстками з волошки,
щоб були синіми,
а обтулюєш листям, щоб були зеленими,
груди не обтулюєш пелюстками з цикорію,
щоб були блакитними,
а обтулюєш листям, щоб були зеленими,
лоб не обтулюєш пелюстками з ромену
щоб був білим,
а обтулюєш листям, щоб був зеленим,
хвіст також обтулюєш листям, щоб був зеленим,
і тільки горло обтулюєш пелюстками купавки,
щоб було жовтим,
отак і літаєш суціль зеленим:
ти—гарна своїм зеленим пір'ям пташка,
на яку хочеться довго дивитися,

так довго, аж поки не мине літо!
Щуре, зелений щуре,
ти любиш бджіл —
ти високо літаєш,
ти високо літаєш, згори милуєшся пасікою,
ти й собі хотів би завести бджіл:
у глиняній вощаній кручі над річкою
ти риєш нору для свого гнізда —
здалеку помітний вхід до твоєї нірки,
що наче вічко у справжньому вулику;
ти любиш бджіл, але
ти їх не їси —
ти їх тільки ловиш,
ти їх носиш своїм діткам,
щоб показати своїм діткам-щуреняткам,
щоб вони змалечку знали бджіл,
а як виростуть великі, щоб пасічникували,
аби мати свій мед,
але пташенята твої — малі та нерозумні — думають,
що ці солодкі бджоли, це і є мед
тому й поїдають їх залюбки —
вони — бджолоїдченятка,
малих їх так називають,
та як підростуть, то й більших,
а через них і тебе називають бджолоїдкою:
у людей батьки передають прізвища своїм дітям,
а у вас, у щурів, навпаки — діти передають батькам;
ти любиш бджіл, але
ти їх не їси —
ти їх тільки ловиш
та по одній заносиш до своєї нори,
щоб вони там жили, як у вулику,
але пташенята твої —
малі та нерозумні бджолоїдченятка —
думають, що то

ти носиш солодких бджіл їм їсти,
тому й поїдають їх залюбки слідком, так
ти за все літо й не розводиш бджіл —
по людських пасіках уже й мед видирають,
ти ж подовгу сидиш біля вічка, прислухаєшся,
чи гудуть твої бджоли, наче у справжньому вулику,
але ні, там тихо, тільки пташенятка-бджолоїдченятка
голос подають, нарешті вилітати збираються.

Щуре, зелений щуре,
ти, кажуть, маєш неприємний дух,
ти, кажуть, неприємно тхнеш, як тхір, —
і додумався ж хтось нюхати тебе,
ніби ти квітка, а не пташка,
хоч і обтулена з усіх боків
квітковими пелюстками та зеленими листками,
ніби ти іще й пахнути маєш, як кожна квітка,
пелюстками з якої ти обтулена,
листям з якої ти обтулена,
ніби для тебе недостатньо бути пташкою
яскравою, як барвиста квітка,
яскравою, як зелений листок, —
ти — не запашна квітка,
яку хочеться довго нюхати,
ти — гарна голосом пташка,
яку хочеться довго слухати,
так довго, аж поки не мине літо,
ти — не запашна квітка,
яку хочеться довго нюхати,
ти — гарна пір'ям пташка,
на яку хочеться довго дивитися,
так довго, аж поки не мине літо!

Щуре, зелений щуре,
ти і весь ваш цьоголітній виводок

погожої днини високо в небі над степом ширяєте:
творите своїм безнастанним ширянням височенне дерево,
сидите на невидимих від височини гілках із зеленим листям,
гойдаєтеся на невидимих від височини гілках туди-сюди,
голос ваш розмірений, що ви його подаєте
з небесних гілок височенного дерева,
далеко лунає —
затишно нам, хто чує ваш голос,
під отаким липневим деревом
із зеленим листям.

Щуре, зелений щуре,
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто голос подає — дзвінке "рюкання": кррю-кррю, —
а ми за цей голос тебе називатимемо,
а ми за цими назвами тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто має красиве зелене забарвлення
а ми за цю красу тебе називатимемо,
а ми за цією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто любить бджіл,
а ми за цю твою прихильність тебе називатимемо,
а ми за цими назвами тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто, кажуть, має неприємний дух,
а ми за цю особливість тебе називатимемо,
а ми за цією назвою тебе усього відгадуватимемо —
будь зеленим щуром!

червень 2001

БІЛА ЛЕЛЕКА:
ПТАХ, ЯКИЙ МАЄ ЧОРНИЙ ЗНАК НА БІЛОМУ
I

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто є білим птахом із чорним знаком на білому, —
ти — білий птах,
ти — увесь білий птах
і лише кінці твоїх крил чорного кольору, але
ми, називаючи тебе, не погоджуємося із тим,
що кінці твоїх крил чорного кольору, тому
ми, називаючи тебе, переносимо чорний колір
подалі із твого тулуба, але неможливо
чорний колір зовсім змити із тебе, як водою,
словом, яким ми тебе називаємо, тому
ми, називаючи тебе, переносимо чорний колір
аж на твоє озаддя, ніби
твоє озаддя — гуз — чорне не лише тоді, коли
ти сидиш на гнізді, згорнувши крила, ніби
твоє озаддя — гуз — чорне не лише тоді, коли
ти ходиш у лузі, згорнувши крила,
але й тоді, коли
ти летиш над селом до гнізда, розпростерши крила,
але й тоді, коли
ти летиш над селом до річки, розпростерши крила,
ти — чорногуїїз,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто їсть жаб,
ти — жабоїїїд,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся;
ти, біла лелеко, іще так багато маєш різних імен, щоб
тебе називати, ніби в кожному селі в Україні, де
ти живеш у парі зі своїм лелечичем
та виводиш діток своїх, лелеченяток,

люди хочуть називати вас окремим ім'ям,
ніби в кожному селі в Україні, де
ти живеш у парі зі своїм лелечичем
та виводиш діток своїх, лелеченяток,
люди хочуть окремим ім'ям виділити
кожну із вас з-поміж інших лелек,
які живуть в інших селах по всій Україні,
як знайомих собі людей:
подекуди тебе, біла птахо, називають німецьким ім'ям,
ти — і оЇЇстер, і гастір, і гойрист, і гаМстер, і гаМстер,
а можливо,
ти — загадки про саму себе, в яких
загадки відомі — це слова, якими ми тебе називаємо,
відгадки відомі — це ти сама уся
але невідома нам сьогодні ознака,
на підставі якої створені ці загадки-слова,
ці загадки — твої ніби німецькі імена;
подекуди тебе, біла птахо, називають турецьким ім'ям,
ти —лелеїїка,
а можливо,
ти — загадка самої себе за ознакою:
та, хто має ім'я схоже до вигуку "еле-ле!".
яким діти дражнять інших дітей,
коли в них випадково стає помітним
те, що звичайно приховується у штанцях, —
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
та, хто відлітає до далекого краю-вираю восени,
і та, хто прилітає із далекого краю-вираю навесні,
та, кого ми не бачимо взимку,
і та, кого ми бачимо навесні,
та, кого ми бачимо навесні вперше;
подекуди тебе, біла птахо, називають угорським ім'ям:
ти — і гагуОв, і гогіОв,
а можливо,

ти — загадки про саму себе, в яких
загадки відомі — це слова, якими ми тебе називаємо,
відгадки відомі — це ти сама уся,
але невідома нам сьогодні ознака,
на підставі якої створені ці загадки-слова,
ці загадки — твої ніби угорські імена;
подекуди тебе, біла птахо, називають ім'ям,
що нагадує польське ім'я:
ти — і бацаїїн, і боцоіїк, і боПцок, і боцаїїн, і бойцюн,
і боцюїїн, і боїїцюра, і боцяОн, і боцьойк, і бочаїїн,
ти — і буЇЇзок, і бузян, і буїїзько,
і бузькоН, і б>т1?ьок, і бузьоЇЇк,
ти — і буОсань, і буОсее, і бу^сел, і буНсель, і б>Ясень,
і буЇЇсик, і буНсш, і будешь, і буНсіАь, І буСАЯ,
і буїїсок, і буНсол, і буІкька, і бурсько,
і буськоії, і буНсьок, і бусьоіїк, і бусьол,
ти — і буОцел, і буНциль, і буііцоль, і бучаіїк,
ти — і буіїшель. і буЪшла, і бу^шля,
а можливо,
ти — загадки про саму себе, в яких
загадки відомі — це слова, якими ми тебе називаємо,
відгадки відомі — це ти сама уся,
але невідома нам сьогодні ознака,
на підставі якої створені ці загадки-слова,
ці загадки — твої ніби польські імена;
подекуди тебе, біла птахо, називають
невідомо чийого народу іменами:
ти — і клііїконь, і некліШка,
і клеїїкотень, і ТлеЫотень,
а можливо,
ти — загадка самої себе за ознакою:
та, хто клекотить,
та, хто своїм довгим дзьобом голосно стукотить;
подекуди тебе, біла птахо, називають
нашими прадавніми іменами,

що є загадками про тебе саму за ознакою:
та, хто має гострого і колючого дзьоба, яким
ти ловиш на болоті жаб для своїх лелеченят,
ти — і гоИеля, і гоОвня, і гойеря, і гоОво,
ти — і ґоваОня, і ґоОв'я, і ґоОя,
відгадкою цих загадок
ти — сама уся;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто з далекого краю-вираю рано навесні вилітає,
та. хто з далекого краю-вираю до нашого села летить,
та, хто з далекого краю-вираю
до нашого невеселого села летить,
а наше село в кінці зими чому невесело? —
нема кому вийти, село розвеселити:
старі баби пощербатіли, молодиці погорбатіли,
а дівоньки заміж пішли —
нема кому вийти, село розвеселити, ось
ти, білий лелече-пташе, розвесели село наше, і уже
ти з далекого краю-вираю рано навесні вилітаєш,
ти з далекого краю-вираю до нашого села летиш,
у день святого Гарасима, 17 березня,
до нашого невеселого села прилітаєш
(Гарасим прийшов
і тебе, біла птахо, з далекого краю-вираю привів),
перелітаєш Десну і приносиш нам красну весну,
ТИ — 6ЄСЄЇЇ/11ІК,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся.
Лелеко, біла лелеко,
ти з далекого краю-вираю до нашого села прилітаєш,
діти бачать тебе, як ти над селом летиш,
головою крутиш — шукаєш своє старе гніздо,
головою крутиш — шукаєш, де б змостити нове гніздо,
а діти усі хочуть, щоб
ти селився саме у нашому селі, щоб

ти мостив собі гніздо саме у них на подвір'ї
(там батько уже й старе колесо поклав на клуню),
діти махають тобі руками і кричать:
"Лелеко, біла лелеко,
до осені недалеко,
а де твої яйця?" —
хоч діти й знають, що до осені ще так далеко,
хоч діти й знають, що
ти з далекого краю-вираю до нашого села тільки прибула,
але зустрічають тебе такими словами,
мовляв, треба тобі, біла птахо,
негайно розпочинати мостити гніздо,
ось тут — у нашому селі,
ось тут — у нас на подвір'ї,
мовляв, не треба тобі, біла птахо,
летіти до другого села,
мовляв, треба тобі, біла птахо,
негайно сідати на старе гніздо,
де ти жила минулого літа та виводила лелеченят,
а не летіти десь далі, що ти збираєшся робити,
бо ти, біла птахо, ніби відповідаєш:
"На бору, на бору!" —
мовляв, таки летітимеш далі,
туди, де твої яйця,
діти ж так хочуть, щоб ти не летіла далі,
що й не знають уже, як тебе умовляти,
тому ніби залякують тебе:
"Я яєчка заберу, заберу,
а кубельце потовчу, потовчу!" —
а ти ж знаєш, що діти цього не робитимуть,
це їм дуже хочеться, щоб
ти селилася у нашому селі, щоб
ти мостила своє гніздо у нас на подвір'ї, тому
ти, біла птахо, покружляєш, покружляєш і сідаєш
на своє старе гніздо та починаєш його лагодити.

а як у тебе не було старого,
то розшукуєш колесо на клуні
та й розпочинаєш мостити нове гніздо
на радість усім дітям:
діти ж знають —
у сусідньому селі по тій дорозі, де ти летиш,
тебе, біла птахо, теж зупиняли діти,
махали тобі руками Й кричали:
"Лелеко, біла лелеко,
до осені недалеко,
а де твої діти?" —
хоч діти і в сусідньому селі знають,
що до осені ще дуже далеко,
хоч діти і в сусідньому селі знають, що
ти з далекого краю-вираю
до їхнього села тільки прибула,
але зустрічають тебе такими словами,
мовляв, треба тобі, біла птахо,
негайно розпочинати мостити гніздо,
там — у їхньому селі,
там — у них на подвір'ї,
мовляв, не треба тобі, біла птахо,
летіти десь далі,
мовляв, треба тобі, біла птахо,
негайно сідати на старе гніздо, де
ти жила у них минулого літа та виводила лелеченят,
а не летіти десь далі, що
ти й збираєшся робити, бо
ти, біла птахо, ніби відповідаєш їм:
"До осені далеко —
я хатку зроблю і діток виведу,
а восени у вирій полечу й діток заберу', —
ніби сказала імтак
та й до нашого села долетіла,
а деякі з вас, біла птахо, ні в сусідньому селі

по тій дорозі, де ти летиш, не сідаєш,
ні в нашому селі,
куди ми тебе так запрошували, не сідаєш,
а летиш далі, на третє село,
де тебе теж приманюють діти,
махають тобі руками й кричать:
"Лелеко, лелеко-татку
збудуй у нас добру хатку,
та виведи діток!" — а
ти чи сідаєш там, чи летиш іще далі,
де тебе теж приманюють діти,
махають руками й кричать:
"Лелеко, лелеко-татку,
зроби у нас добру хатку!" — а
ти чи сідаєш там, чи летиш іще, іще далі,
де тебе теж приманюють діти,
махають руками й кричать:
"Лелеко, лелеко-дядьку,
зроби мені хатку
і ставок, і млинок,
і цибулі грядку!" — а
ти чи сідаєш там, чи летиш іще, іще, іще далі,
де тебе теж приманюють діти,
махають руками й кричать:
"Лелеко, лелеко-дядьку,
зроби мені хатку
і ставок, і млинок,
ще й вишневенький садок!" — а
ти чи сідаєш там, чи летиш іще, іще, іще, іще далі,
бо ж по всій Україні тебе чекають діти,
бо ж по всій Україні тебе хочуть приманити діти,
бо ж по всій Україні тобі хочуть діти махати руками
й запрошувати селитися у їхньому селі,
тільки у них на подвір'ї,
бо ж по всій Україні тебе чекають діти,

бо ж по всій Україні тебе приманюють діти,
бо ж по всій Україні тобі діти махають руками
й запрошують селитися тільки у їхньому селі,
тільки у них на подвір'ї,
діти, які творять загадку початку за ознакою:
ті, хто тільки розпочинає жити, —
як діти тільки розпочинають жити,
щоб так і ти, біла птахо, розпочинала жити
тільки у їхньому селі,
тільки на їхньому подвір'ї.

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадки про саму себе за ознаками:
та, хто має довгі ноги,
та, хто має довгого дзьоба,
та, хто буває на болоті,
та, хто ловить жаб,
та, хто мостить своє гніздо на хаті, —
про тебе, біла птахо, на вечорницях
парубки загадують загадки дівчатам,
а дівчата загадують загадки парубкам:
"Довгі ноги і довгий ніс,
по болоті ходить скрізь",
"На вершку палати хатчина,
а там пан високий",
"Які ноги заввишки,
такий ніс завдовжки,
хату на хаті має,
жабам рахунок знає",
"Які ноги, такий ніс,
по болоту ходить скрізь,
хату на хаті має,
жабам рахунок знає', —
а відгадкою таких загадок
ти — сама уся.

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто відлітає у далекий край-вирай восени,
та, хто прилітає з далекого краю-вираю навесні,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у порівнянні:
"Облітав, мов лелека, усі моря і землі",
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто має довгого дзьоба,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у порівнянні:
"Сміється, наче б Його бузько носом лоскотав",
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, у кого гніздо на хаті,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у прислів'ї:
"Бузьок на хаті,
а журба в кімнаті";
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто стоїть на гнізді, опустивши крила.
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у порівнянні
"Стоїть, мов лелека, й крила опустив";
ти твориш загадку про саму себе за ознакою
та, хто ловить жаб,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у прислів'ї:
"На одній сіножаті
і віл пасеться
і бузько жаби ловить*;

ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто ковтає жаб,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у порівнянні:
"Ковтнув, як лелека жабу";
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, кому Бог дав
ловити гадів і всяку іншу нечисть,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у приказці:
"Така правда, як Бог казав буселю";
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто літає далеко,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у приказці:
"Лелека, що літає далеко";
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто літає, де хоче,
та, хто сідає, де хоче, хоч би й на костелі,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у приказці:
"Виграв бузька на костелі";
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто відлітає у далекий край-вирай,
та, хто відлітає після Спаса, 19 серпня,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
а ця ознака міститься у порівнянні:
"Світ так змінився, що ми, старі,
як ті бузьки по Спасі, ходимо по ньому —
ніби він не наш, а ми не його".

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадки про саму себе за ознаками:
та, хто стоїть на одній нозі,
та, хто ловить жаб,
та, хто їсть жаб, —
діти граються, наслідуючи тебе, біла птахо,
діти граються
і творять загадку про тебе за цими ознаками,
розпочинається їхня гра словами:
"Летіла біла лелека,
стала на одну ногу
та й зловила жабу —
жаба заквакала,
а лелека втекла", —
після цих слів діти стрибають на одній нозі —
той, хто стрибає найдовше на одній нозі,
той найбільше подібний до тебе за ознакою:
та, хто стоїть на одній нозі,
той, хто стрибає найменше на одній нозі,
той найменше подібний до тебе за ознакою:
та, хто не стоїть на одній нозі, —
той найбільше подібний до жаби,
той, хто стрибає найдовше на одній нозі,
той найбільше подібний до тебе, біла птахо, а тому
він починає щипати
того, хто стрибає найменше на одній нозі,
того, хто найменше подібний до тебе,
того, хто найбільше подібний до жаби, —
"щипати" —загадка "їсти" за твоєю ознакою:
та, хто їсть жаб, —
а відгадка такої загадки-гри
ти — сама уся і твої ознаки:
та, хто стоїть на одній нозі,
та, хто ловить жаб,
та, хто їсть жаб.

Лелеко, біла лелеко,
ти так близенько біля нас, людей, мостиш своє гніздо:
на хаті, на клуні, на дереві, що росте на подвір'ї,
ти не ховаєш від нас, людей, свого гнізда у лісі,
ти довіряєш нам, людям, як більше ніхто із птахів,
ти довіряєш нам, людям, та іще ластівка,
ти так близенько від нас, людей, літаєш над хатами,
ти так близенько від нас, людей, ходиш на сіножаті,
що нам хочеться порозмовляти з тобою, як із людиною,
тому ми, побачивши тебе,
як ти літаєш, сидиш чи ходиш поблизу,
звертаємося до тебе, називаючи тебе людським ім'ям,
наче до сільського дядька, доброго сусіда:
"Антоне, Антоне, коли тепло встановиться?" —
питають тебе жінки, які збираються городину садити,
"Грицьку, Грицьку, принеси води!" —
благають тебе спраглі косарі на сіножаті у лузі,
"Іване, Іване, скажи, чи ще довго пасти череду?" —
допитуються у тебе пастушки,
знудьговані довгим літнім днем, —
так тебе, біла птахо, називають,
ніби мало у тебе своїх, лелечачих, імен,
іще й людськими іменами.

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто в кінці літа відлітає у вирій,
та, хто до Першої Пречистої, 28 серпня, відлітає у вирій,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся;
ти, і разом з тобою інші лелеки,
творите загадку про самих себе за ознакою:
ті, хто в кінці літа, перед відльотом у вирій,
десь поза селом, на уже зжатому полі,
збираєтеся у табун,

ті, з-поміж кого виокремлюється ватажок,
який поведе увесь лелечий табун у вирій,
ті, хто закльовує своїми довгими дзьобами
хворих і поранених птахів,
бо вони все одно не долетіли б до вирію.
бо вони увесь табун збивали б з дороги у вирій;
ти, і разом з тобою інші лелеки,
творите загадку суду за ознакою:
ті, хто в одному місці збирається великим гуртом,
ті, з-поміж кого виокремлюється хтось один,
ті, хто засуджує когось за віщось до страти,
ви — лелечий суд
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся, і разом з тобою інші лелеки,
та ваша поведінка перед відльотом у вирій;
ти, і разом з тобою інші лелеки,
творите загадку-прикмету наступної зими за ознакою:
ті, хто відлітає рано у вирій, або
ті, хто відлітає пізно у вирій,
а відгадкою такої загадки є
зима, яка буде або ранньою, коли
ви відлітаєте рано у вирій,
або пізньою, коли
ви відлітаєте пізно у вирій;
ти, і разом з тобою інші лелеки,
творите загадку про самих себе за ознакою:
ті, хто в кінці літа, перед відльотом у вирій,
десь поза селом, на уже зжатому полі,
збираєтеся у табун,
ті, до чийого табуна прибиваються солов'ї,
щоб відлітати разом із вами у вирій,
повсідавшись па ваших просторих спинах,
ті, хто відлітає у вирій тільки вночі,
щоб солов'ї не бачили, коли ви відлітаєте,
та не повсідалися на ваших просторих спинах,

ті, кому не вдається уникнути солов'їв,
бо вони все одно відлітають разом із вами у вирій,
повсідавшись на ваших просторих спинах,
відгадкою такої загадки-небилиці
ти — сама уся, і разом з тобою інші лелеки,
які перед відльотом у вирій збираються у табун,
а біля вашого табуна завжди можна побачити
і табунець малих солов'їв,
які теж восени відлітають у вирій.

II

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто буває у пошуках поживи у лузі,
та, хто буває у пошуках поживи на болоті,
ти твориш загадку про рослину за ознакою:
та, що росте у лузі, де ти буваєш,
та, що росте на болоті, де ти буваєш,
та, що цвіте цвітом із червоними пелюстками —
вогник, бузьків огонь:
як у людей є свій вогонь,
так і у тебе, біла лелеко, є свій вогонь,
як у людей є піч,
так і у тебе є лука,
так і у тебе є болото,
як у людей вогонь знаходиться у печі,
а на тому вогні люди готують собі страву:
печуть хліб, варять борщ, парять кашу —
так і в тебе, біла лелеко, вогонь знаходиться у лузі,
так і в тебе, біла лелеко, вогонь знаходиться на болоті,
де ти розшукуєш собі і своїм лелеченятам поживу:
жаб і жабенят, гадюк і гадюченят, вужів і вуженят, —
а відгадкою такої загадки
є рослина, що росте у лузі,

є рослина, що росте на болоті,
є рослина, яка цвіте цвітом із червоними пелюстками;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто буває у пошуках поживи у лузі,
та, хто мас довгого дзьоба,
та, хто має довгого червоного дзьоба,
ти твориш загадку про рослину за ознакою:
та, що росте у лузі, де ти буваєш,
та, що цвіте цвітом із рожевими пелюстками,
та, що має видовжену коробочку із насінням —
бузьки, бузьочки:
як у тебе, біла лелеко, червоний дзьоб,
так і в рослини цвіт із рожевими пелюстками,
як ти, біла лелеко, буваєш у пошуках поживи у лузі,
так і рослина росте у лузі,
як у тебе довгий червоний дзьоб,
так і в рослини видовжена коробочка із насінням,
а відгадкою такої загадки
є рослина, що росте у лузі,
є рослина, що цвіте цвітом із рожевими пелюстками,
є рослина, що має видовжену коробочку із насінням.
Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто є білим птахом із чорним знаком на білому,
та, хто є білим птахом,
та, хто є уся білим птахом
і лише кінці крил чорного кольору,
та, хто буває у пошуках поживи у лузі,
ти твориш загадку про молоко за ознакою:
те, що є білим, —
пастушки, які пасуть череду в лузі, бачать тебе, як
ти ходиш у лузі,
вони звертаються до тебе, біла лелеко,
голосно вигукуючи замовляння, щоб
ти здаля почула:

и Бузьок-чапля — молока кр апля,
і в горнець, і в скопець,
а сам бузьок молодець";
як ти, біла лелеко, є білим птахом,
щоб так і в наших корів прибувало
біле молоко по краплі,
а відгадкою такої загадки-замовляння є
те, що у лузі пастушки пасуть корів,
у яких від соковитої трави прибуває молоко.
Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою
та, хто відлітає у далекий край-вирай восени,
та, хто прилітає з далекого краю-вираю навесні,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
прикладаючи цю твою ознаку до котроїсь людини,
ми творимо загадку про людину і кажемо:
"Облітав, мов лелека, усі моря і землі", —
відгадкою такоі загадки-порівняння є не ти сама уся,
а людина, що виїжджала у пошуках щастя у далекий край,
людина, що повернулася,
не знайшовши щастя в далекому краю,

людина, яка через цю ознаку уподібнюється тобі,
поводить себе не як людина, а як ти, біла лелеко,
але ж людина не може бути тобою, тому
утих, хто чує таке порівняння,
воно викликає співчуття до тієї людини;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто має довгого дзьоба, і тому,
якби така нагода трапилася, могла б когось дуже
полоскотати, від чого б той голосно сміявся,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
прикладаючи цю твою ознаку до котроїсь людини,

ми творимо загадку про людину і кажемо:
"Сміється, наче б його бузько носом лоскотав", —
відгадкою такої загадки-порівняння є не ти сама уся,
а хтось із людей, хто даремно сміється,
ніби така нагода трапилася і ти, біла лелеко,
своїм довгим дзьобом його дуже полоскотала,
від чого той голосно сміється
хтось із людей, хто через цю ознаку уподібнюється
тій людині, кого ти, біла лелеко, ніби така нагода
трапилася, своїм довгим дзьобом дуже полоскотала,
від чого вона голосно сміється,
хто поводить себе не як людина, кому
ти, біла лелеко, не могла, хоч і маєш довгого дзьоба,
але такої нагоди не трапилося —
та й не трапиться ніколи! —
щоб ти могла когось сильно полоскотати,
від чого б той дуже сміявся,
а як та, кому ти, біла лелеко, ніби трапилася
така нагода, своїм довгим дзьобом полоскотала,
від чого вона дуже сміється
тому у тих, хто чує таке порівняння
воно викликає усмішку;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою
та, у кого гніздо на хаті,
та, хто може сидіти у гнізді на хаті,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся
прикладаючи цю ознаку до котроїсь людини,
яка перебуває в особливій ситуації,
ми творимо загадку про людину і кажемо:
"Бузьок на хаті,
а журба в кімнаті", —
відгадкою такої загадки-при слів'я є не ти сама уся
а котрась людина, яка з якогось приводу журиться,
на що немає ніякої розради, про що й каже той,

хто виголошує цю загадку-прислів'я;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто стоїть на гнізді, опустивши крила,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
прикладаючи цю твою ознаку до котроїсь людини,
ми творимо загадку про людину і кажемо:
"Стоїть, мов лелека, й крила опустив", —
відгадкою такої загадки-порівняння є не ти сама уся,
а парубок, який ніяк не знайде собі пари,
щоб одружитися
у кого одруження стоїть на одному місці, як
ти, біла лелеко, стоїш на своєму гнізді,
парубок, який через цю ознаку уподібнюється тобі,
поводить себе не як людина, а як ти, біла лелеко.
але ж людина не може бути тобою, тому
у тих, хто чує таке порівняння,
воно викликає співчуття до тієї людини;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою
та, хто на сіножаті, там, де і віл пасеться,
ловить жаб,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
прикладаючи цю твою ознаку до котроїсь людини,
ми творимо загадку про людину і кажемо:
"На одній сіножаті
і віл пасеться,
і бузько жаби ловить", —
відгадкою такої загадки-прислів'я є не ти сама уся
а котрась людина поряд з іншою людиною,
які на перший погляд ніби й відрізняються
одне від одного,
а насправді є однаковими,
про кого іще інакше кажуть: "Обоє рябоє", —
людина через цю ознаку, яку прикладено до неї,

уподібнюється тобі, біла лелеко,
поводить себе не як людина, а як ти, біла лелеко,
але ж людина не може бути тобою, тому
у тих, хто чує цю загадку-при слів я
і здогадується про відгадку, тобто про ту людину,
яка малася на увазі тим, ким ця загадка-прислів'я
виголошувалася, вона викликає усмішку;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто ковтає жаб,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
прикладаючи цю твою ознаку до котроїсь людини,
ми творимо загадку про людину і кажемо:
"Ковтнув, як лелека жабу*, —
відгадкою такої загадки-порівняння є не ти сама уся,
а людина, яка ковтає щось жадібно цілком,
людина, яка через цю ознаку уподібнюється тобі,
поводить себе не як людина, а як ти, біла лелеко,
але ж людина не може бути тобою, тому
у тих, хто чує таке порівняння воно викликає усмішку,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, кому Бог дав ловити гадів і всяку іншу нечисть,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
прикладаючи цю твою ознаку до котроїсь людини,
яка перебуває в особливій ситуації,
ми творимо загадку про людину і кажемо:
"Така правда, як Бог казав буселю", —
відгадкою такої загадки-приказки є не ти сама уся,
а людина, яка нарікає на свою долю,
хоча кожній людині її долю Бог дає,
так само, як тобі, біла лелеко. Бог дав
ловити гадів і всяку іншу нечисть;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто літає далеко,

та, хто літає далеко у пошуках поживи,
та, хто літає далеко у край-вирай восени,
відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
прикладаючи цю ознаку до котроїсь людини,
яка виділяється з-поміж інших особливою поведінкою,
ми творимо загадку про людину і кажемо:
"Лелека, що літає далеко", —
відгадкою такої загадки-приказки є не ти сама уся,
а котрась людина, яка поводить себе, як гульвіса,
тобто, як той, хто буває десь поза домом,
чого не дозволяє собі звичайна людина,
яка тримається свого дому, своєї сім'ї,
людина через цю ознаку уподібнюється тобі,
поводить себе не як людина, а як ти. біла лелеко,
але ж людина не може бути тобою, тому
у тих, хто чує таку загадку-приказку
і здогадується про відгадку, тобто про ту людину,
яка малася на увазі тим, ким ця загадка-прислів'я
виголошувалася, вона викликає усмішку;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто літає, де хоче,
та, хто сідає, де хоче, хоч би й на костелі,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
прикладаючи цю ознаку до котроїсь людини,
яка перебуває в особливій ситуації,
ми творимо загадку про людину і кажемо:
"Виграв бузька на костелі", —
відгадкою такої загадки-приказки є не ти сама уся,
а котрась людина, яка, граючи в якусь азартну гру,
нічого не виграла, а до того ще й програлася,
виграш тієї людини, яка програлася, за цією ознакою
уподібнюється тобі, біла лелеко,
виграш поводить себе не як річ, а як ти, біла лелеко,

але ж річ не може бути тобою, тому
той, хто чує таку приказку, усміхається;
ти твориш загадку про саму себе за ознакою
та, хто відлітає у далекий край-вирай восени,
та, хто відлітає після Спаса, 19 серпня,
а відгадкою такої загадки
ти — сама уся,
прикладаючи цю твою ознаку до котроїсь людини,
ми творимо загадку про людину і кажемо:
"Світ так тепер змінився, що ми, старі,
як тії бузьки по Спасі, ходимо по ньому, —
ніби він не наш, а ми не його", —
відгадкою такої загадки-порівняння є не ти сама уся,
а людина, що почуває себе старою,
а через те чужою у цьому світі,
подібно до тебе, біла лелеко,
що ходиш у полі після Спаса,
на днях збираючись відлітати
у далекий край-вирай.
Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто є білим птахом із чорним знаком на білому, —
ти твориш загадку про дорослу дівчину, дівку,
за ознакою:
та, хто має чорний знак на білому, —
дівчинка-підліток, пшдівки,
творить загадку про саму себе за ознакою:
та, хто не має чорного знаку на білому,
та. хто уся біла. —
відгадкою такої загадки
є дівчинка-підліток, пшдівки, яка не має місячки,
а тому і не має знаків місячки
на своїй білій сорочці.
доросла ж дівчина, дівка, творить загадку
про саму себе за ознакою:

та, хто має чорний знак на білому,
та, хто мас чорний — як дьоготь —
знак на білій сорочці,
та, хто має чорний — нечистий —
знак на білій сорочці, —
відгадкою такоі загадки є доросла дівчина, дівка,
яка на відміну від дівчинки-підлітка, півдівки,
уже має місячку;
місячна дорослої дівчини, дівки.
творить загадку про саму себе за ознакою:
те, що є чорним,
те, що є нечистим, —
відгадкою такої загадки
є чорний знак на білому,
чорний — як дьоготь — знак на білій дівочій сорочці,
чорний — нечистий — знак на білій дівочій сорочці;
гадюки, жаби, вужі творять загадку
про самих себе за ознакою:
те, що є нечистим, —
відгадкою такої загадки
є огида, неприємні почуття, що їх викликають
ці тварини у людини;
гадюки, жаби, вужі творять загадку
про місячку дорослої дівчини, дівки, за ознакою:
те, що є нечистим, —
відгадкою такоі загадки
є чорний знак на білому,
чорний — як дьоготь —
знак на білій дівочій сорочці,
чорний — нечистий —
знак на білій дівочій сорочці,
ти твориш, біла лелеко, загадку
про дорослу дівчину, дівку,
ти твориш, біла лелеко, загадку
про дорослу дівчину, дівку,

яка уже має місячку, за ознакою:
та, хто має чорний знак — чорний гуз — на білому, —
відгадкою такої загадки
є доросла дівчина, дівка,
та, хто уже має місячку,
та, хто має чорний — як дьоготь —
знак на білій дівочій сорочці;
ти твориш, біла лелеко, загадку
про дорослу дівчину, дівку,
яка уже має місячку, іще й за ознакою:
та, хто ловить усяку нечисть, нечистих тварин —
гадюк, жаб, вужів, —
відгадкою такої загадки
є доросла дівчина, дівка,
та, хто уже має місячку,
та, хто має чорний — як дьоготь — знак
на білій дівочій сорочці,
та, хто має чорний — нечистий — знак
на білій дівочій сорочці.
Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою,
та, хто має чорний знак на білому,
та, хто ловить гадів і всяку іншу нечисть,
та, хто їсть гадів і всяку іншу нечисть,

ти твориш загадку про дорослу дівчину, дівку,
за ознакою:
та, хто має чорний знак на білому,
та, хто ловить гадів і всяку іншу нечисть, —
існує серед українців загадка-легенда про
твоє походження біла лелеко:
ніби — Пресвята — Богородиця — дала — одного — разу — свою —
сорочку — служниці — щоб — та
— пішла — на — море — й — випрала — її — а — до — того — суворо —
заборонила — дивитися — на —

сорочку — служниця — не — послухалася — а — коли — подивилася — то — побачила — безліч —
різних — гадів — тоді — Пресвята — Богородиця — мовила — якщо — ти — така — то — будь —
лелекою —і— їж — цих — гадів — звідтоді — й — досі — лелеки — ходять — і — збирають — всіляких
— гадів, —
відгадкою такоі загадки-небилиці є
те, як дівчина із дівчинки-підлітка, пів дівки,
стає дорослою дівчиною, дівкою,
тим, хто уже має місячку,
тим, хто має чорний — нечистий —
знак на білій дівочій сорочці;
існує серед українців іще одна загадка-легенда про
твоє походження біла лелеко:
ніби — коли — Бог — пересвідчився — що — гадюки — вужі — й — усі — отруйні — комахи —
завдають — надто — багато — шкоди — людям — то — зібрав — їх — усіх — в — один — лантух — і —
доручив — якомусь — чоловікові — кинути — в — море — візьми — ось — цей — мішок — каже — Бог
— чоловікові — віднеси — Його — на — море — Й — кинь — у — воду — але — коли — нестимеш — не
розв'язуй — і — не — заглядай — у — мішок — неси — собі — так — щоб — і — не — знав — зовсім — що —
там — є — йде — собі — той — чоловік — з — мішком — до — моря — і — так — йому — кортить — його —
розв'язати — як — же — це — отак — несу — на — собі — та — щоб — я — й — не — знав — навіть — що —
несу — чого • справді — боятися — загляну — розв'язав — мішок — а — гади — так — і — поповзли —
так — і — поповзли — з — нього — Бог — і — каже — тому — чоловікові — не — схотів — мене —
послухатися — випустив — гадів — по — всіх — усюдах — іди — тепер — сам — їх — збирай — і — став

— той — чоловік — з — того — часу — лелекою, —
відгадкою і такої загадки-небилиці є
те, як дівчина із дівчинки-підлітка, півдівки,
стає дорослою дівчиною, дівкою,
тим, хто уже має місячку,
тим, хто має чорний — нечистий —
знак на білій дівочій сорочці:
як ти, біла лелеко, починаєш загадувати
дівчину, яка із дівчинки-підлітка, півдівки,
стає дорослою дівчиною, дівкою,
так і доросла дівчина, дівка, може в цей час
загадувати тебе, біла лелеко.

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про початок дорослості дівчини,
про початок, коли дівчинка-підліток, півдівка,
стає дорослою дівчиною, дівкою,
починає мати місячку:
загадки із легенд про твоє, біла лелеко, походження,
це загадки і про тебе, біла лелеко,
це загадки і про дорослу дівчину, дівку,
у якої почалася місячка, тому
ці легенди про початок
дорослості дівчини, дівки, тому
ці легенди про початок загадування тобою, біла лелеко,
дорослої дівчини, дівки, у якої почалася місячка, —
"Пресвята Богородиця" — загадка про Бога за ознакою:
та. хто має ім'я схоже до слова Бог,
"Пресвята Богородиця дає служниці свою сорочку* —
загадка-небилиця, складена зі стійкого звороту
"так Бог дав", що є загадкою того у житті людини,
що стається ніби само собою, без участі в тому людини,

1 служниця" — загадка дівчини за ознакою:
та, у кого є сорочка,

"якийсь чоловік" — загадка дівчини за ознакою:
той, у кого є мішок
("чоловік" — те саме, шо й людина),
" сорочка" — сорочка дорослої дівчини, дівки,
"мішок" — загадка сорочки дорослої
дівчини, дівки, за ознакою:
те, шо виготовлене з білого полотна,
"прати сорочку" — загадка дії, яку застосовують до сорочки,
щоб звільнити її від нечистоти,
"кидати у воду мішок" — загадка "прати сорочку"
за ознакою:
вчиняти дію, пов'язану з водою,
щодо речей, виготовлених із полотна:
як сорочка переться у воді на морі,
так і мішок укидається у море, у воду,
"гади" — загадка того, що є нечистим за ознакою:
те, що викликає огиду, неприємні почуття у людини,
"гади" —загадка місячки дорослої дівчини, дівки,
за ознакою:
те, що є нечистим,
"гади на сорочці" —загадка знаку дорослості
дівчини, дівки — місячки —
на білій дівочій сорочці за ознакою:
те, що є нечистим і знаходиться на білій сорочці,
"гади в мішку" —загадка "гадів на сорочці" за ознакою
те, що виготовлене з полотна і містить у собі
те, що є нечистим,
те, що виготовлене з полотна і містить на собі
те, що є нечистим,
"служниця бачить гадів" — загадка початку місячок
у дорослої дівчини, дівки
('побачити" — глянувши нашо-небудь,
відкрити для себе щось),
"чоловік випускає гадів із мішка*, тобто
"чоловік робить явним те, шо було прихованим", —

загадка початку місячок у дорослої дівчини, дівки
("чоловік" —те саме, що й людина, а "людина"
стосується як чоловіка, так і жінки, —
загадка лелеки за ознакою:
те, що може бути лелекою і
те, що може бути лелечичем),
ти, біла лелеко, звідтоді збираєш гадів —
загадка початку твого загадування
дорослої дівчини, дівки, за цією ознакою:
як ти, біла лелеко, стала збирати гадів з якогось часу,
так і доросла дівчина, дівка, з якогось часу
стає із дівчинки-підлітка, півдівки, дорослою —
починає мати місячку, яка загадується гадами.

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою
та, хто є білим птахом із чорним знаком на білому,
та, кого отакою бачить доросла дівчина, дівка, коли
ти повертаєшся з далекого краю-вираю, вперше,
ти твориш загадку дорослої дівчини, дівки,
за цією ознакою —
відгадкою такої загадки є
доросла уже дівчина, дівка,
із знаком її дорослості — місячки —
на білій дівочій сорочці.
доросла уже дівчина, дівка,
яка бачить знак своєї дорослості — місячки —
на білій дівочій сорочці, вперше;
тебе, біла лелеко, з нетерпінням виглядає
з далекого краю-вираю
дівчина, яка збирається цього року заміж, —
уже напряла на рушники,
уже напряла на хусточку,
щоб угадати за твоєю, біла лелеко, поведінкою,
чи вийде вона цього року заміж, чи ні:

тебе, біла лелеко, бачить дівчина вперше, як
ти сидиш у своєму гнізді на стрісі хати, —
як ти, біла лелеко, сидиш у своєму гнізді,
так і дівчина іше сидітиме в дівках цього року;
тебе, біла лелеко, бачить дівчина вперше, як
ти стоїш у своєму гнізді на стрісі хати, —
як ти, біла лелеко, стоїш у своєму гнізді,
так і в дівчини справа її заміжжя
стоятиме на місці цього року,
не просуватиметься до весілля;
тебе, біла лелеко, бачить дівчина вперше, як
ти ходиш по подвір'ю,
злетівши з гнізда на стрісі хати, —
як ти, біла лелеко, ходиш по подвір'ю,
так і парубок тільки ходитиме до дівчини,
нічого їй не казатиме про сватання цього року,
правди їй не казатиме;
тебе, біла лелеко, бачить дівчина вперше, як
ти летиш із далекого краю-вираю до свого гнізда, —
як ти, біла лелеко, летиш
із далекого краю-вираю до свого гнізда,
так і дівчина скоро вийде заміж — полетить! —
іще цього року восени у неї буде весілля —
так примічаючи, як вона бачить тебе,
біла лелеко, вперше,
чи ти сидиш, чи ти стоїш, чи ти ходиш, чи ти летиш,
дівчина угадує за твоєю, біла лелеко, поведінкою,
чи вийде вона цього року заміж, чи ні, —
ти, біла лелеко, — дівчачий Бог;
ти, біла лелеко, загадка Бога за ознакою:
той, хто щось змінює у житті людини,
той, хто щось змінює у самій людині,
і що стається поза волею людини,
що стається ніби само собою, без участі в тому людини, —
"так Бог дав" —

ти, біла лелеко, загадка дівчачого Бога за ознакою:
той, хто щось змінює в житті дівчини,
той, хто щось змінює у самій дівчині,
і що стається поза волею дівчини,
що стається ніби само собою, без участі в тому дівчини, —
"так Бог дав" —
як Бог дав дівчині
із дівчинки-підлітка стати дорослою, дівкою,
як Бог дав, щоб дівчина стала мати
знак своєї дорослості — місячку,
як Бог дав, щоб ти, біла лелеко, загадувала —
за ознакою:
той, хто має чорний знак на білому, —
дорослу дівчину, дівку,
яка має знак своєї дорослості — місячку,
щоб так тобі, біла лелеко. Бог дав,
щоб ти своєю поведінкою розказала дівчині.

яка бачить тебе цієї весни вперше,
чи вийде вона цього року заміж, чи ні, —
ти, біла лелеко, — дівчачий Бог;
тебе, біла лелеко, малюють на великодній писанці,
яку парубок дарує дівчині з побажанням,
щоб вона вийшла цього року заміж,
ти, біла лелеко, — дівчачий Бог;
ти, біла лелеко, — "так тобі Бог дав' —
своєю поведінкою розказуєш дівчині,
яка бачить тебе цієї весни вперше,
чи вийде вона цього року заміж, чи ні,
ти, біла лелеко, або веселиш її,
коли вона бачить тебе, як ти летиш,
або засмучуєш, коли вона бачить тебе,
як ти або стоїш, або ходиш,
або, не дай Бог, сидиш:
як дівчина веселиться,

коли бачить, як ти, біла лелеко, летиш,
так дівчина хоче веселитися —
бачити, як ти, біла лелеко, летиш,
тому називає тебе, біла лелеко, веселиком,
тебе, біла лелеко, дівчина, яка хоче бачити,
як ти летиш, називає веселиком,
тебе, біла лелеко, дівчина, яка бачить,
як ти летиш, веселиться;
веселик — загадка весілля за ознакою:
те, що має схоже ім'я, —
відгадкою такої загадки
є майбутнє — вже восени цього року — весілля
дорослої дівчини, дівки.

Лелеко, біла лелеко,
ми для тебе на Благовіщення 7 квітня,
випікаємо тістечка:
голвоту — тістечко із зображенням тебе,
тістечко із зображенням твоєї ноги,
борону — тістечко у вигляді борони,
серп — тістечко у вигляді серпа —
діти показують ці свячені хлібці і примовляють:
"Лелеко, біла лелеко,
на тобі голвоту — дай мені жита копу,
на тобі борону — дай мені жита сторону,
на тобі серпа — дай мені жита снопа!' —
діти є загадкою початку за ознакою:
ті, хто тільки починає жити,
день Благовіщення є загадкою початку за ознакою:
день, коли було оповіщено про непорочне зачаття,
ти, біла лелеко, є загадкою початку за ознакою:
та, хто має чорний знак на білому,
та, хто за цією ознакою може загадувати
дорослу дівчину, дівку, яка має знак дорослості —
місячну — на білій дівочій сорочці,

тобто розпочинає життя дорослої,
та, хто має чорний знак на білому,
та, кого отакою бачить дівчина навесні
після твого прильоту із далекого краю-вираю,
як діти є початком,
як день Благовіщення є початком,
як доросла дівчина, дівка, є початком,
як ти, біла лелеко, якій діти показують тістечка,
є початком,
так ти, біла лелеко, що знаходишся всередині голвоти
загадки тебе самої, біла лелеко, з тіста, —
яку тримають у руках діти
у святковий день Благовіщення,
є п'ять разів початком;
початок у початку — діти на Благовіщення,
початок у початку — дівчина загадується тобою,
біла лелеко,
початок — голвота;
як початок дітей розвивається у життя,
як чудесне зачаття завершується народженням Христа,
як доросла дівчина у свій час обов'язково вийде заміж,
як ти, біла лелеко, яка розпочинаєш жити у нас —
у нашому селі, на нашому подвір'ї, —
безпечно проживеш до самої осені,
виведеш лелеченят, вигодуєш їх,
як тістечко із зображенням тебе, біла лелеко,
буде з'їденим залюбки дитиною вже сьогодні, —
щоб так і наша засіяна житом нива розвивалася:
від початку, від сівби, коли ти, біла лелеко,
походила по ниві, —
ось на тобі тістечко із зображенням тебе самої,
ось на тобі тістечко із зображенням твоєї ноги;
щоб так і наша засіяна житом пива розвивалася:
посередині, коли засіяну ниву бороною боронували, —
ось на тобі тістечко у вигляді борони;

щоб так і наша засіяна житом нива розвивалася:
аж до кінця, до самих жнив, —
ось на тобі тістечко у вигляді серпа;
щоб так і наша засіяна житом нива
дала щедрий урожай.
Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку початку за ознакою:
та, хто має чорний знак на білому,
та, хто за цією ознакою загадує
дорослу дівчину, дівку, яка має знак дорослості —
місячку — на білій дівочій сорочці,
тобто розпочинає життя дорослої,
та, кого отакою бачить хтось навесні
після твого прильоту із далекого краю-вираю, —
якщо комусь із господарів доведеться вперше
побачити тебе, як
ти тільки-но прилетіла,
то з того дня він розпочинає сіяти яровину,
то з того дня він розпочинає садити городину —
з'явилися на землі лелечині лапи,
не забирай з грядки сапи —
як доросла дівчина, яку ти загадуєш, біла лелеко,
у свій час обов'язково вийде заміж,
щоб так і моє посіяне та посаджене
завершилося добрим урожаєм;
якщо комусь із господарів доведеться вперше
побачити тебе, як
ти тільки-но прилетіла,
той простяга тобі у руці окраєць житнього хліба:
"Лелеко, біла лелеко,
на тобі голвоту, дай мені жита копу!" —
як доросла дівчина, яку ти загадуєш, біла лелеко,
у свій час обов'язково вийде заміж,
щоб так і моя засіяна цієї весни нива
завершилася добрим урожаєм;

якщо комусь пощастить першим від усіх
побачити тебе, як
ти тільки-но прилетіла, вперше,
і хто тричі присяде, прикриваючи полою ноги,
той протягом наступного року не хворітиме, —
як доросла дівчина, яку ти загадуєш, біла лелеко,
у свій час обов'язково вийде заміж,
щоб так і рік, який я проживу, від весни,
коли я побачив тебе, біла лелеко, першим за всіх,
коли я побачив тебе, біла лелеко, вперше,
щоб так і рік, який я проживу від весни до весни,
завершився для мене не хворого, а здорового.
Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто має чорний знак на білому,
ти твориш загадку про дорослу дівчину, дівку,
за ознакою:
та, хто має чорний знак на білому,
тобто знак її дорослості — місячку —
на білій дівочій сорочці,
ти твориш загадку про молодицю за ознакою:
та, хто має чорний знак на білому,
тобто знак молодиці — місячку —
на білій молодиччиній сорочці,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто літає далеко,
та, хто літає далеко по жабенят для лелеченят:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото —
ти, біла лелеко, твориш загадку
про молодицю за цією ознакою,
як ти, біла лелеко, літаєш далеко:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото —
і приносиш до свого гнізда жабенятко,
яке квакає, а не розмовляє,
і приносиш до свого гнізда жабенятко

на втіху своїм лелеченяткам,
так і молодиця, яка має те, що загадується водою:
річкою, озером, ставком, лукою, болотом —
народжує у своїй хаті немовлятко,
яке тільки квакає, бо іще не розмовляє,
народжує у своїй хаті немовлятко
на втіху братикам і сестричкам;
те, що для нас, дорослих, загадка,
те для малих дітей правда:
батьки, які чекали народження дитини,
казали просити тебе, біла лелеко,
щоб ти принесла їм дитину, сестричку:
"Лелеко, біла лелеко-бузьку.
принеси нам Маруську,
та гарненьку, та пухкеньку,
не крикливу — спокійненьку!",
коли ж народиться дитина,
то старші братики й сестрички
розпитують у батьків, де вони взяли дитину,
а ті їм відповідають, що це
ти, біла лелеко, принесла,
про шо вони й просили тебе,
от, може, тільки братиком не вгодила,
бо ж вони просили сестричку;
ти, біла лелеко, приносиш немовлят
від річки, від озера, від ставка, із луки, із болота,
діти ж, які вмирають нехрещеними, повертаються назад:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото —
там їх, нехрещених дітей, потерчат,
можна інколи побачити у постаті тебе, біла лелеко, —
раз ти, біла лелеко, буваєш
на річці, на озері, на ставку, на луках, на болоті, тоді це
ти, біла лелеко, й відносиш їх назад:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото.

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто мостить своє гніздо на хаті,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто ловить жаб,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто літає далеко,
та, хто літає далеко по жабенят для лелеченят:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото —
відгадкою такої загадки
ти — сама уся;
господар хати з того часу, як
ти, біла лелеко, змостила у них на стрісі гніздо,
пильно придивляється до твоєї поведінки на гнізді:
коли ти, біла лелеко, літаєш далеко
по жабенят для своїх лелеченят:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото —
ловиш їх там
та приносиш до свого гнізда —
тоді усе добре і господар хати упевнений,
що весняне замовляння майбутнього урожаю
буде успішним-урожай буде добрим,
голоду взимку не відчуватиметься;
коли ж ти, біла лелеко, що літаєш далеко
по жабенят для своїх лелеченят:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото, —
щоб ловити їх там
та приносити до свого гнізда,
зловиш їх менше, ніж потрібно лелеченятам,
бо літо видалося дуже посушливим,
жаби поплигали десь до далекої води —
лелеченята, увесь виводок, недоїдають усі ці дні;
ти, біла лелеко, відчуваючи,
що ви зі своїм лелечичем не прогодуєте
увесь виводок, що складається із трьох лелеченят,

викидаєш одне пташеня зі свого гнізда —
ти, біла лелеко, твориш загадку про неврожай,
ти, біла лелеко, твориш загадку про голод,
який чекає на людей наступної зими, за цією ознакою,
поміж українців існує повір'я:
якщо з лелечого гнізда випаде яйце —
ти, біла лелеко, ненароком зіштовхнеш його-
то перезимуєш і за куряче яйце,
тобто голоду не відчуватиметься,
щоб вижити — кожному це коштуватиме недорого,
як дуже дешевою є вартість курячого яйця;
коли ж випаде пташеня-
ти, біла лелеко, викинеш його посушливого літа —
то не перезимуєш і за дитя
тобто голод дошкулятиме.
щоб вижити, кожному це коштуватиме дуже дорого,
щоб вижити, кожен віддав би усе своє найдорожче,
навіть свою дитину, яка кожному є тим,
що найдорожче за все на світі.

але й це не порятувало б від голоду;
господар хати, у кого
ти, біла лелеко, змостила у них на стрісі гніздо,
навесні, у день Благовіщення, 7 квітня,
за допомогою дітей замовляв майбутній урожай
на ниві, засіяній житом:
як ти, біла лелеко, яка розпочинаєш жити у нас —
у нашому селі, на нашому подвір'ї, —
безпечно проживеш до самої осені,
виведеш лелеченят, вигодуєш їх,
щоб так і наша засіяна житом нива розвивалася:
від початку, посередині і аж до кінця до самих жнив,
щоб так і наша засіяна житом нива
дала щедрий урожай:
господар хати, у кого

ти, біла лелеко, змостила у них на стрісі гніздо,
бачить, як ти, біла лелеко,
якогось дня посушливого літа
викидаєш одне пташеня зі свого гнізда, —
за цією ознакою розгадує загадку про неврожай,
за цією ознакою розгадує загадку про голод,
який чекає на людей наступної зими:
як ти, біла лелеко, якогось дня посушливого літа
викидаєш одне пташеня зі свого гнізда —
спочатку у тебе було троє лелеченят,
безпечно прожити до самої осені
теж мало б троє пташенят,
але ти посеред літа викидаєш
одне пташеня зі свого гнізда —
так і наша засіяна житом нива
не дасть щедрого урожаю:
навесні ми посіяли вчасно,
тому у жнива мали б зібрати добрий урожай,
але серед літа налетіли зі сходу суховії,
сушать немилосердно посіви,
тому урожаю цього року не буде,
взимку всіх нас очікує голод.

Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто мостить своє гніздо на хаті,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто літає далеко,
та, хто літає далеко по жабенят для лелеченят:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото —
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, на кого ми замовляли майбутній урожай
навесні, у день Благовіщення, 7 квітня;
ти, біла лелеко, мостиш своє гніздо на хаті,
ти, біла лелеко, мостиш своє гніздо на хаті

і приносиш у той двір щастя:
господар хати з того часу, як
ти, біла лелеко, змостиш у них на стрісі гніздо,
пильно оберігає його — дітям своїм каже:
не можна розоряти твого, біла лелеко, гнізда,
не можна видирати твоїх, біла лелеко, яєць,
не можна видирати твоїх, біла лелеко, лелеченят,
не можна займати тебе, біла лелеко, саму
і твого лелечича,
не можна убивати тебе, біла лелеко, саму
і твого лелечича, і твоїх лелеченят,
не можна навіть лазити до твого, біла лелеко, гнізда,
не можна навіть брати у руки
твоїх, біла лелеко, яєць,
не можна навіть брати у руки
твоїх, біла лелеко, лелеченят,
не можна навіть вилякувати
тебе, біла лелеко, з гнізда,
не можна навіть подовгу задивлятися
на тебе, біла лелеко, як ти сидиш у своєму гнізді! —
бо ти, біла лелеко, є птахом,
на якого ми замовляли майбутній урожай
навесні, у день Благовіщення, 7 квітня:
як твоє, біла лелеко, гніздо буде цілим, не розореним,
як твоїх, біла лелеко, яєць ніхто не видере,
як твоїх, біла лелеко, лелеченят ніхто не видере,
як тебе, біла лелеко, і твого лелечим а ніхто не займатиме,
як тебе, біла лелеко, і твого лелечича
і твоїх лелеченят ніхто не вбиватиме,
як ніхто навіть не полізе
до твого, біла лелеко, гнізда,
як ніхто навіть не візьме у руки
твоїх, біла лелеко, яєць,
як ніхто навіть не візьме у руки
твоїх, біла лелеко, лелеченят,

як ніхто навіть не вилякає
тебе, біла лелеко, з гнізда,
як ніхто навіть не задивлятиметься подовгу
на тебе, біла лелеко, як ти сидітимеш у гнізді,
так і наша засіяна житом нива розвиватиметься:
від початку, коли ти, біла лелеко,
змостила своє гніздо на хаті,
посередині, коли ти, біла лелеко,
нанесла яєць у своєму гнізді на хаті,
посередині, коли ти, біла лелеко,
висиділа лелеченят у своєму гнізді на хаті,
посередині, коли ти, біла лелеко,
і твій лелечич годуєте лелеченят,
аж до самого кінця, коли ти, біла лелеко,
і твій лелечич, і твої лелеченята,
збираєтеся у зграю на зжатому полі,
щоб відлітати у далекий край-вирай;
як хтось розорить твоє, біла лелеко, гніздо,
яке ми загадуємо хатою,
так і ти, біла лелеко, за це знищиш нашу хату,
як хтось забере із твого, біла лелеко, гнізда
твої яйця, зробить твоє гніздо порожнім,
як хтось забере із твого, біла лелеко, гнізда
твоїх пташенят, зробить твоє гніздо порожнім,
так і ти, біла лелеко, за це
зробиш нашу хату пусткою,
як хтось тебе, біла лелеко,
і твого лелечича займатиме,
так і ти, біла лелеко, поробиш так,
що той двір не минатимуть усілякі хвороби і напасті,
як хтось тебе, біла лелеко, чи твого лелечича,
чи твоїх лелеченят уб'є,
так і ти, біла лелеко, поробиш так,
щоб у тому дворі всі вимерли, —
бо ж ми на тебе, біла лелеко,

замовляли майбутній урожай
навесні, у день Благовіщення, 7 квітня:
щоб, як ти, біла лелеко, яка розпочинаєш жити у нас —
у нашому селі, на нашому подвір'ї, —
безпечно дожила до самої осені:
нанесла яєць, вивела лелеченят, вигодувала їх,
щоб так і наша засіяна житом нива розвивалася:
від початку, посередині і аж до кінця, до самих жнив,
бо як буде хліб —
то і наша хата стоятиме,
бо як буде хліб —
то і наша хата повнитиметься дитячими голосами,
бо як буде хліб —
то і нашу хату минатимуть усілякі хвороби і напасті,
бо як буде хліб —
то і всі у нашій хаті довго житимуть;
що для нас, дорослих, загадка,
те для дітей — правда:
не можна розоряти твого, біла лелеко, гнізда,
бо ти можеш за це запалити хату,
не можна видирати твоїх, біла лелеко, яєць,
бо ти можеш за це запалити хату,
не можна видирати твоїх, біла лелеко, лелеченят,
бо ти можеш за це запалити хату,
не можна займати тебе, біла лелеко, саму
і твого лелечича,
бо ти можеш за це запалити хату,
не можна убивати тебе, біла лелеко, саму
і твого лелечича, і твоїх лелеченят,
бо ти можеш запалити хату:
у тебе, біла лелеко, є у лузі, куди
ти літаєш ловити жабенят для своїх лелеченят,
свій вогонь: вогник, бузьків огонь,
але це не справжній вогонь,
а загадка рослини за ознакою:

те, шо мас червоні пелюстки, —
як вогонь має червоне полум'я,
так і квітка бузькового вогню має червоні пелюстки.
Лелеко, біла лелеко,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто мостить своє гніздо на хаті,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто розпочинає жити у нас —
у нашому селі, на нашому подвір'ї, —
безпечно дожила до самої осені:
нанесла яєць, вивела лелеченят, вигодувала їх,
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто літає далеко,
та, хто літає далеко у пошуках жабенят для лелеченят
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото —
ти твориш загадку про саму себе за ознакою:
та, хто загадує уже дорослу дівчину, дівку,
яка у свій час обов'язково вийде заміж;
загадка про твоє, біла лелеко,
яйце твориться за ознакою:
те, звідки щось виходить,
те, звідки виходять лелеченята,
загадка про лихоманку твориться за ознакою:
те, що знаходиться всередині тіла хворого, —
від лихоманки підкурюють хворого
шкаралупою лелечого яйця;
від лихоманки плівку із лелечого яйця,
з якого уже вийшло пташеня,
хворий намотує собі на палець —
як із лелечого яйця виходить лелеченя.
щоб так і з мого тіла виходила лихоманка,
як із лелечого яйця вийшло лелеченя,
щоб так і з мого тіла вийшла лихоманка;
загадка про твоє, біла лелеко, лелеченя
твориться за ознакою:

той, хто виходить із лелечого яйця,
той, хто вилітає, як підросте, з лелечого гнізда,
той, хто летить, як підросте, далеко:
на річку на озеро, до ставка, на луки, на болото —
загадка про лихоманку твориться за ознакою:
те, що всередину тіла хворого потрапляє від води:
від річки, від озера, від ставка, від луки, від болота —
як лелеченя виходить, коли вилуплюється з лелечого яйця,
щоб так і лихоманка вийшла з мого тіла,
як лелеченя вилітає, коли підросте, з лелечого гнізда,
щоб так і лихоманка вийшла з мого тіла,
як лелеченя летить, як підросте, далеко:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото, —
щоб так і лихоманка відходила від мене подалі:
на річку, на озеро, до ставка, на луки, на болото.

Лелеко, біла лелеко,
ти і разом з тобою інші лелеки
творите загадку про самих себе за ознакою:
ті, хто в кінці літа, перед відльотом у вирій,
десь поза селом, на уже зжатому полі,
збираєтеся у табун,
ті, з-поміж кого виокремлюється ватажок,
який поведе увесь лелечий табун у вирій,
ті, хто закльовує своїми довгими дзьобами
хворого або пораненого птаха,
бо він все одно не долетів би до вирію;
ти і разом з тобою інші лелеки
творите загадку про лелечий суд
(загадка про людський суд твориться за ознакою:
те, в чому беруть участь дві сторони —
сторона судді та сторона того, кого судять),
творите загадку про лелечий суд за ознакою:
ті, хто в одному місці збираються великим гуртом,
ті, з-поміж кого виокремлюється хтось один,

ті, хто судять когось за віщось,
відгадкою такої загадки
твоя, біла лелеко, і разом з тобою інших лелек
поведінка перед відльотом у вирій;
загадка про сватання твориться за ознакою:
те, в чому беруть участь дві сторони,
сторона парубка і сторона дівчини,
загадка про засватану дівчину твориться за ознакою:
та, хто відходить від гурту дівчат, —
як людським судом
є зібрання в одному місці великого гурту людей,
на якому суддя засуджує
когось за віщось до страти,
як вашим, твоїм, біла лелеко,
і разом з тобою інших лелек, лелечим судом,
є зібрання в кінці літа перед відльотом у вирій,
десь поза селом, на уже зжатому полі,
у великий табун,
де ви закльовуєте своїми довгими дзьобами
хворого або пораненого птаха,
так і сватанням є зібрання в хаті батьків дівчини
гурту людей:
парубка і його старостів, дівчини і П батьків,
на якому засватана парубком дівчина
відходить від гурту дівчат.

Лелеко, біла лелеко,
ти і разом з тобою інші лелеки
творите загадку про самих себе за ознакою:
ті, хто в кінці літа, перед відльотом у вирій,
десь поза селом, на уже зжатому полі,
збираєтеся у табун,
ті, до чийого табуна прибиваються солов'ї,
щоб відлітати разом із вами у вирій,
повсідавшись на ваших просторих спинах,

ті, хто відлітає у вирій тільки вночі,
щоб солов'ї не бачили, коли ви відлітаєте,
та не повсідалися на ваших просторих спинах,
ті, кому не вдається уникнути солов'їв,
бо ті все одно відлітають разом із вами у вирій,
повсідавшись на ваших просторих спинах;
ти, біла лелеко, — загадка
дорослої дівчини, дівки, за ознакою:
та, хто має чорний знак на білому,
тобто знак дорослості дівчини, дівки, —
місячку — на білій дівочій сорочці,
ти, біла лелеко, на уже зжатому полі —
загадка дорослої дівчини, дівки, за ознакою:
та, чиє парування з парубком
готове тепер на щасливе, райське, завершення,
готове завершитися весіллям, весільною коморою;
соловей — загадка дорослого парубка, молодого,
за кого доросла дівчина, молода, вийде заміж,
соловей на лелеці — загадка дорослого парубка, молодого,
з ким доросла дівчина, молода,
може знаходитися на весіллі у весільній коморі, —
як ти, біла лелеко, і разом з тобою інші лелеки
безпечно дожила до самої осені:
нанесла яєць, вивела лелеченят, вигодувала їх,
а тому готова уже після Спаса відлітати у вирій,
так і засіяна навесні нива завершилася урожаєм —
ти, біла лелеко, і разом з тобою інші лелеки
збираєтеся перед відльотом у вирій на уже зжатому полі,
як ти, біла лелеко, і разом з тобою інші лелеки,
безпечно дожила до самої осені:
нанесла яєць, вивела лелеченят, вигодувала їх,
а тому після Спаса готова відлітати у вирій,
так і парування дівчини з парубком —
від самого початку, коли дівчина стала дорослою,
посередині, коли вона ходила на вулицю,

посередині, коли її парубок засватав, —
завершується щасливим, райським, кінцем,
завершується весіллям, весільною коморою:
дорослий парубок, молодий, який загадується солов'єм,
знаходиться на весіллі, у весільній коморі,
разом з дорослою дівчиною, молодою,
яка загадується тобою, біла лелеко.

липень 2001 р., с. Адріянопіль

ПЛАКУЧИЙ ВІВЧАРИК:
ПТАШОК, У ЯКОГО ЧОРНІ НІЖЦІ

Вівчарику, плакучий вівчарику,
ти — сам загадка про самого себе,
ти сам складаєш загадки про самого себе
наперед за ознакою:
той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь" —
ти подаєш голос, що нагадує жалібну пісеньку.
ти йойкаєш,
ти на щось скаржишся;
ти — той, хто голосом,
що нагадує жалібну пісеньку, себе називає,
той, хто йойканням себе називає,
той, хто скаргою на щось себе називає:
ти — той, хто і йочик,
ти — той, хто і єПвка,
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь" —
ти подаєш голос, що нагадує жалібну пісеньку,
ти йойкаєш,
ти на щось скаржишся,
а на що саме, годі розібрати,
ти на щось скаржишся,

ти як заведеш своє йойкання,
то й кінця йому немає,
ти як закурникаєш свою скаргу,
то Й кінця їй немає;
ти — той, хто голосом, що нагадує жалібну пісеньку,
себе називає,
той, хто йойканням себе називає,
той, хто довгим, що й кінця йому немає,
йойканням себе називає,
той, хто довгим, що й кінця йому немає,
курниканням себе називає:
ти — той, хто закурник,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадки про самого себе за ознаками
той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь" —
ти подаєш голос, що нагадує жалібну пісеньку,
ти йойкаєш,
ти на щось скаржишся,
ти на щось скаржишся,
а на що саме, годі розібрати,
ти на щось скаржишся,
ти як заведеш своє йойкання
то й кінця йому немає,
ти на щось скаржишся,
ти як закурникаєш свою скаргу,
то й кінця ЇЙ немає;
ти на щось скаржишся,
а на що саме, годі розібрати,
ти на щось скаржишся,
а кому саме, про це знають чабанці,
які увесь довгий день чують
твою довгу жалібну пісеньку,
що й кінця їй немає
(доки ходять чабанці біля отари на узліссі, дотри й

ти заводиш свою скаргу виспівувати-вимовляти,
а як підуть чабанці із отарою до кошари, то й
ти перестаєш свою скаргу виспівувати-вимовляти);
ти — той, хто голосом, що нагадує жалібну пісеньку,
що Його чують чабанці увесь довгий день,
себе називає,
той, хто йойкає і цим йойканням,
що його чують чабанці увесь довгий день,
себе називає,
той, хто скаржиться на щось і цією скаргою,
що її чують чабанці увесь довгий день,
себе називає,
той, хто заводить своє йойкання,
що й кінця йому немає, а тим йойканням,
що його чують чабанці увесь довгий день,
себе називає,
той, хто заводить своє курникання
що й кінця йому немає, а тим курниканням,
що його чують чабанці увесь довгий день,
себе називає,
той, хто на щось скаржиться,
а на що саме, годі розібрати,
і тією скаргою,
що її чують чабанці увесь довгий день,
себе називає
(як чабанці біля отари увесь довгий день, так і
ти біля отари увесь довгий день):
ти — той, хто і біечарик, і обчарик,
ти — той, хто і пастушок
(ніби то не чабанці глядять увесь довгий день отару, а
ти припасуєш отару разом із чабанцями),
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, у кого чорні ніжці —

твої ніжці чорні,
ніби ти ковалював усю зиму в кузні,
твої ніжці чорні,
ніби ти був ковальчуком усю зиму в кузні,
твої ніжці чорні,
ніби ти перебував усю зиму в кузні,
тому твої ніжці від кузенної кіптяви почорніли
(а ти хотів би, щоб вони були білесенькі,
як у твого родича, весняного вівчарика!) —
ніби твої ніжці від кузенної кіптяви почорніли,
як темніють за зиму стіни в хаті від диму з печі,
тож мати, як збирається перед святами білити в хаті,
каже, що треба білити, бо стіни стали, мовляв,
чорними, як у кузні:
ти — той, хто кобалик,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадки про самого себе за ознакою:
той, хто є дрібненьким пташком —
ти маєш у складі своїх імен дитячі суфікси:
ти — той, хто і вібчарик, і обчарик, і пастушок,
ти — той, хто і йочик, і єбка, і ковалик,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь.
Вівчарику, плакучий вівчарику,
ти сам складаєш загадки про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь" —
ти — той, хто подає голос,
що нагадує жалібну пісеньку,
ти — той, хто йойкає,
ти — той, хто на щось скаржиться,
ти — той, хто голосом,
що нагадує жалібну пісеньку,
скаржиться, що в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком,

ти — той, хто йойкає і цим йойканням скаржиться,
що в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком;
ти — той, хто голосом,
що нагадує жалібну пісеньку,
той, хто своїм йойканням,
той, хто своєю скаргою
скаржиться на те, що в нього чорні ніжці
(а ти хотів би, щоб вони були білесенькі,
як у твого родича, весняного вівчарика),
що він є дрібненьким пташком
(а ти хотів би бути завбільшки із птаха,
ім'ям якого ти серед інших імен називаєшся):
ти — той, хто і йочик,
ти — той, хто і єбка,
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь" —
ти подаєш голос, що нагадує жалібну пісеньку,
ти йойкаєш,
ти на щось скаржишся,
а на що саме годі розібрати,
ти на щось скаржишся
ти як заведеш своє йойкання,
то й кінця йому немає,
ти як закурникаєш свою скаргу,
то й кінця їй немає;
ти — той, хто голосом, що нагадує жалібну пісеньку,
скаржиться шо в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком,
той, хто своїм йойканням скаржиться
що в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком,
той, хто довгим, що й кінця йому немає,

йойканням скаржиться
що в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком,
той, хто довгим, що й кінця йому немає,
курниканням скаржиться,
що в нього чорні ніжці
(а ти хотів би, щоб вони були білесенькі,
як у твого родича, весняного вівчарика),
що він є дрібненьким пташком
(а ти хотів би бути завбільшки із птаха,
ім'ям якого ти серед інших імен називаєшся):
ти — той, хто закури ик,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадки про самого себе за ознаками
той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь" —
ти подаєш голос, що нагадує жалібну пісеньку,
ти йойкаєш,
ти на щось скаржишся.
ти на щось скаржишся,
а на що саме, годі розібрати,
ти на щось скаржишся,
ти як заведеш своє йойкання,
то й кінця йому немає.
ти на щось скаржишся,
ти як закурникаєш свою скаргу,
то й кінця їй немає,
ти на щось скаржишся,
а на що саме, годі розібрати,
ти на щось скаржишся,
а кому саме, про це знають чабанці,
які увесь довгий день чують
твою довгу жалібну пісеньку,
що й кінця їй немає;
(доки ходять чабанці біля отари на узліссі, дотий й

ти заводиш свою скаргу виспівувати-вимовляти,
а як підуть чабанці із отарою до кошари, то й
ти перестаєш свою скаргу ви співувати-вимовляти);
ти — той, хто голосом, що нагадує жалібну пісеньку,
що її чують чабанці увесь довгий день,
скаржиться, що в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком.
той, хто йойкає і тим йойканням.
що його чують чабанці увесь довгий день.
скаржиться, що в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком,
той, хто довгим своїм йойканням,
що Й кінця йому немає,
що його чують чабанці увесь довгий день,
скаржиться, що в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком,
той, хто довгим своїм курниканням,
що його чують чабанці увесь довгий день.
скаржиться шо в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком,
той, хто своєю скаргою на те,
що в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком,
скаржиться шо в нього чорні ніжці,
що він є дрібненьким пташком
(як чабанці біля отари увесь довгий день, так і
ти біля отари увесь довгий день):
ти — той, хто і вівчарик, і овчарик,
ти — той, хто і пастугиок
(ніби то не чабанці глядять увесь довгий день отару, а
ти припасуєш отару разом із чабанцями),
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь.
Вівчарику, плакучий вівчарику,
ти — той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь" —

ти — той, хто подає голос,
що нагадує жалібну пісеньку,
через те, що у тебе чорні ніжці,
через те. шо ти є дрібненьким пташком,
ти — той, хто йойкає,
через те. шо в тебе чорні ніжці.
через те, що ти є дрібненьким пташком,
ти — той, хто скаржиться,
через те, що у тебе чорні ніжці,
через те, що ти є дрібненьким пташком.
ти — той, хто заводить свій йойкіт,
що й кінця йому немає,
через те, що у тебе чорні ніжці,
через те, що ти є дрібненьким пташком,
ти — той, хто як закурникає свою скаргу,
що й кінця Ш немає,
через те. що у тебе чорні ніжці,
через те. що ти є дрібненьким пташком,
ти — той, хто скаржиться
через те, шо в тебе чорні ніжці,
через те, шо ти є дрібненьким пташком,
ти — той, хто скаржиться,
через те, шо у тебе чорні ніжці,
через те, що ти є дрібненьким пташком,
чабанцям, які увесь довгий день чують
твою довгу жалібну пісеньку,
що й кінця їй немає, тому
ти сам складаєш іще одну загадку про самого себе
за ознакою:
той, хто ховається від людей, щоб його не бачили,
той, хто хоч і мостить своє гніздо на землі у хащах,
але над ним вивершує ще й покрівлю, —
щоб стало його гніздо маленьким курінцем,
щоб стало його гніздо курінцем у курені хащів,
щоб у ньому ховатися від людей, щоб його не бачили,

щоб ховатися
через те, що у тебе чорні ніжні
(а ти хотів би, щоб вони були білесенькі,
як у твого родича, весняного вівчарика),
через те, що ти є дрібненьким пташком
(а ти хотів би бути завбільшки із птаха,
ім'ям якого ти серед інших імен називаєшся),
щоб ховатися у маленькому курінці свого гнізда, що
ти його мостиш у гущавині лісу, у лозняку в лузі,
ти отакою звичкою влаштовувати гніздо
себе називаєш:
ти — той, хто позиняк,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь.
Вівчарику, плакучий вівчарику,
будь загадкою про самого себе
наперед за ознакою:
той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь",
той, хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку,
той, хто йойкає,
той, хто на щось скаржиться,
а ми за такий голос тебе називатимемо,
а ми за тими назвами тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь",
той, хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку,
той, хто йойкає,
той, хто на щось скаржиться,
а на що саме, годі розібрати,
той, хто на шось скаржиться,
той, хто як заведе своє йойкання,
то й кінця йому немає,
той, хто як закурникає свою скаргу,
то й кінця їй немає,

а ми за той голос,
що нагадує довгу жалібну пісеньку,

тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос "тінь-тянь-тюнь",
той, хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку,
той, хто йойкає,
той, хто на щось скаржиться,
а от на що саме, годі розібрати,
той, хто на щось скаржиться,
а от кому саме, про це знають чабанці,
які увесь довгий день чують
твою довгу жалібну пісеньку,
що й кінця їй немає,
а ми за отаку поведінку тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, у кого чорні ніжці,
а ми за твої чорні ніжці тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто є дрібненьким пташком,
той, хто має у складі своїх імен дитячі суфікси,
а ми за дитячими суфіксами у твоїх іменах
тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто ховається від людей, щоб його не бачили,
той, хто хоч і мостить своє гніздо на землі у хащах,
але над ним вивершує ше й покрівлю,
щоб стало його гніздо маленьким курінцем,
щоб стало його гніздо курінцем у курені хащів,
щоб у ньому ховатися від людей, щоб його не бачили,
щоб ховатися через те, що у тебе чорні ніжці,

щоб ховатися через те,
що ти є дрібненьким пташком,
щоб ховатися у маленькому курінці свого гнізда, що
ти його мостиш у гущавині лісу, у лозняку в лузі,
а ми за отаку звичку влаштовувати гніздо
тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо —
будь плакучим вівчариком,
пташком, у якого чорні ніжці!

березень 2002

ВЕСНЯНИЙ ВІВЧАРИК:
ПТАШОК, У ЯКОГО БІЛІ НІЖЦІ
Вівчарику, весняний вівчарику,
ти — сам загадка про самого себе,
ти сам складаєш загадку про самого себе
наперед за ознакою:
той, хто прилітає із вирію хоч і в квітні,
як і всі твої родичі вівчарики:
і плакучий, і жовтим, і зелений, але
ти прилітаєш найпершим за всіх,
ти — той, хто вівчарик весняний,
відгадкою такоі загадки
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадки про самого себе за ознакою:
той, хто видає поклик "фьюїть!" —
ти —той, хто цим покликом себе називає:
ти — той, хто і фітик, і фітчик,
ти — той, хто і вітик, і вшчик, і еійчок,
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадки про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку —
ти теж йойкаєш,

як і твій родич, плакучий вівчарик,
ти теж на щось скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик;
ти — той, хто голосом,
що нагадує жалібну пісеньку,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
себе називає,
ти — той, хто йойканням,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
себе називає,
ти — той, хто скаргою на щось,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
себе називає,
ти — той, хто і йойчик, і юйчик,
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку —
ти теж йойкаєш,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
ти теж на щось скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
ти теж на щось скаржишся,
а на що саме, годі розібрати,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
ти теж на щось скаржишся,
ти теж як заведеш своє йойкання,
то й кінця йому немає,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
ти теж на щось скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
а на що саме, годі розібрати,
ти теж на щось скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
а кому саме, про це знають чабанці,

які увесь довгий день чують
твою довгу жалібну пісеньку,
що й кінця їй немає,
як і твого родича, плакучого вівчарика
(доки ходять чабанці біля отари на узліссі, дотий й
ти заводиш свою скаргу виспівувати-вимовляти,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
а як підуть чабанці із отарою до кошари, то й
ти перестаєш свою скаргу виспівувати-вимовляти,
як і твій родич, плакучий вівчарик);
ти — той, хто голосом, що нагадує жалібну пісеньку,
що його чують чабанці увесь довгий день,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
себе називає,
той, хто йойкає і цим йойканням,
що його чують чабанці увесь довгий день,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
себе називає,
той, хто скаржиться на щось і цією скаргою,
що її чують чабанці увесь довгий день,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
себе називає,
той, хто заводить своє йойкання
що й кінця йому немає, а тим йойканням,
що його чують чабанці увесь довгий день,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
себе називає,
той, хто на щось скаржиться,
а на що саме, годі розібрати,
і тією скаргою,
що її чують чабанці увесь довгий день,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
себе називає
(як чабанці біля отари увесь довгий день, так і
ти біля отари увесь довгий день,

як і твій родич, плакучий вівчарик):
ти — той, хто еівчарик
(ніби то не чабанці глядять увесь довгий день отару, а
ти припасуєш отару разом із чабанцями,
як і твій родич, плакучий вівчарик),
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти не складаєш іще й загадку про самого себе
за ознакою:
той, у кого білі ніжці —
твої ніжці білі,
ніби ти мірошникував у млині
усю зиму аж до самої весни,
твої ніжці білі,
ніби ти допомагав мельникові відбирати ковші
усю зиму аж до самої весни,
твої ніжці білі,
ніби ти перебував у млині
усю зиму, аж до самої весни,
тому твої ніжці від обмелиці —
борошняного пилу, що осідає в млині — побіліли
(не те, що чорні ніжці
у твого родича, плакучого вівчарика!):
ти — той, хто ніяк за цією ознакою не називається
але за цією ознакою, яка не стала назвою,
відгадкою (угадуванням) тебе самого
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто є дрібненьким пташком,
як і твій родич, плакучий вівчарик —
ти маєш у складі своїх імен дитячі суфікси,
як і твій родич, плакучий вівчарик:
ти — той, хто і фітик, і фітчик,
ти — той, хто і вітик, і війчик, і вшчок,
ти — той, хто і йойчик, і юйчик,

ти — той, хто і вівчарик,
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь.
Вівчарику, весняний вівчарику,
ти сам складаєш загадки про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку —
ти теж йойкаєш,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
ти теж на щось скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик;
ти теж — той, хто голосом,
що нагадує жалібну пісеньку, скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
хоч у тебе й не чорні ніжці, а білі,
але ти теж є дрібненьким пташком,
ти теж — той, хто йойкає
і цим йойканням скаржиться,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
хоч у тебе й не чорні ніжці, а білі,
але ти теж є дрібненьким пташком,
ти теж — той, хто скаргою скаржиться,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
хоч у тебе й не чорні ніжці, а білі,
але ти теж є дрібненьким пташком:
ти — той, хто і йойчик, і юйчик,
відгадкою таких загадок
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку —
ти теж йойкаєш,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
ти теж на щось скаржишся,
ти теж на щось скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
а на що саме, годі розібрати,

ти теж на щось скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
ти теж як заведеш своє йойкання,
то й кінця йому немає,
ти теж на щось скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
а на що саме, годі розібрати,
ти теж на щось скаржишся,
як і твій родич, плакучий вівчарик,
а кому саме, про це знають чабанці,
які увесь довгий день чують
твою довгу жалібну пісеньку,
що Й кінця їй немає;
ти теж — той, хто голосом,
що нагадує жалібну пісеньку,
що її чують чабанці увесь довгий день,
як і твій родич, плакучий вівчарик, скаржиться
хоч у тебе й не чорні ніжці, а білі,
але ти теж є дрібненьким пташком,
ти теж — той, хто йойкає і тим йойканням,
що його чують чабанці увесь довгий день.
як і твій родич, плакучий вівчарик, скаржиться,
хоч у тебе й не чорні ніжці, а білі,
але ти теж є дрібненьким пташком,
ти теж — той, хто довгим своїм йойканням.
що Й кінця Йому немає,
що його чують чабанці увесь довгий день,
як і твій родич, плакучий вівчарик, скаржиться
хоч у тебе й не чорні ніжці, а білі,
але ти теж є дрібненьким пташком,
ти теж — той, хто скаргою,
що її чують чабанці увесь довгий день,
як і твій родич, плакучий вівчарик, скаржиться
хоч у тебе й не чорні ніжці, а білі,
але ти теж є дрібненьким пташком —

ти —той, хто вівчарик,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь.
Вівчарику, весняний вівчарику,
ти — той, хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку,
ти — той, хто йойкає
через те, що ти є дрібненьким пташком,
ти — той, хто скаржиться
через те, що ти є дрібненьким пташком,
ти — той, хто заводить свій йойкіт,
що й кінця йому немає,
через те, що ти є дрібненьким пташком,
ти — той, хто скаржиться
через те, що ти є дрібненьким пташком,
ти — той, хто скаржиться
через те, шо ти є дрібненьким пташком,
чабанцям, які увесь довгий день чують
твою довгу жалібну пісеньку,
що й кінця їй немає, тому
ти сам складаєш іше одну загадку про самого себе
за ознакою:
той, хто ховається від людей, щоб його не бачили,
той, хто хоч і мостить своє гніздо на землі у хащах,
але над ним вивершує ще й покрівлю,
щоб стало його гніздо маленьким курінцем,
щоб стало його гніздо курінцем у курені хащів,
щоб у ньому ховатися від людей, щоб його не бачили;
щоб ховатися,
хоч у тебе й не чорні ніжці, а білі,
але ти теж є дрібненьким пташком,
щоб ховатися
у маленькому курінці свого гнізда, що
ти його мостиш у гущавині лісу, у лозняку в лузі,
ти отакою звичкою влаштовувати гніздо
себе називаєш:

ти — той, хто лозиняк,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь.
Вівчарику, весняний вівчарику,
будь загадкою про самого себе
наперед за ознакою:
том, хто прилітає із вирію хоч і в квітні,
як і всі твої родичі вівчарики:
і плакучий, і жовтий, і зелений, але
ти прилітаєш найпершим за всіх,
а ми за цю твою особливість тебе називатимемо.

а ми за цією назвою усього тебе відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто видає поклик "фьюїть!",
а ми за твій поклик тебе називатимемо,
а ми за тими назвами усього тебе відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку,
а ми за цією ознакою тебе називатимемо,
а ми за тими назвами усього тебе відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той. хто подає голос, що нагадує жалібну пісеньку,
що її увесь день чують чабанці,
а ми за отаке твоє припасування тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто є дрібненьким пташком,
той, хто має у складі своїх імен дитячі суфікси,
а ми за дитячими суфіксами у твоїх іменах
тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто ховається від людей, щоб його не бачили.
той, хто хоч і мостить своє гніздо на землі у хащах,
але над ним вивершує ще й покрівлю,

щоб стало його гніздо маленьким курінцем,
щоб стало його гніздо курінцем у курені хащів,
щоб у ньому ховатися від людей, щоб його не бачили,
щоб ховатися,
хоч у тебе й не чорні ніжці, а білі,
але ти теж є дрібненьким пташком,
щоб ховатися
у маленькому курінці свого гнвда, шо
ти його мостиш у гущавині лісу, у лозняку в лузі,
а ми за отаку звичку влаштовувати гніздо
тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь пташком, який не складає
іще одну загадку про самого себе за ознакою:
той, у кого білі ніжці,
хоча ми ніяк за цією ознакою тебе не називатимемо,
хоча ми не за назвою відгадуватимемо (угадуватимемо)
тебе самого,
а за ознакою, яка не стала підставою для назви —
будь весняним вівчариком,
пташком, у якого білі ніжці!

березень 2002

ЖОВТИЙ ВІВЧАРИК:
ПТАШОК, У ЯКОГО ЖОВТІ БРІВЦІ

Вівчарику, жовтий вівчарику,
ти — сам загадка про самого себе,
ти сам складаєш загадку про самого себе
наперед за ознакою:
той, хто подає голос
Чіп-сіп-сісісіп-сіпсі-сір-ррр",
той, хто отак свище,
ти — той, хто своїм голосом себе називає:

ти — та пташка, що має ім'я свистуНнка,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе
за ознакою:
той, хто подає голос
" сіп-сіп-сісісіп-сіпсі-сір-ррр",
той, хто отак свище,
той, хто отак до когось озивається,
а до кого саме, про це знають чабанці,
які чують увесь довгий день твій свист
(доки ходять чабанці біля отари на узліссі, дотий й
ти свищеш,
ти подаєш голос, як і всі твої родичі вівчарики,
а як підуть чабанці із отарою до кошари, то й
ти перестаєш свистати,
ти перестаєш подавати голос,
як і всі твої родичі вівчарики);
ти — той, хто подає голос
ти — той, хто подає голос
"сіп-сіп-сісісіп-сір-ррр",
той, хто отак свище,
а той голос чують чабанці увесь довгий день,
а той свист чують чабанці увесь довгий день
(як чабанці біля отари увесь довгий день, так і
ти біля отари увесь довгий день,
як і всі твої родичі вівчарики),
ти — той, хто отаким своїм голосом,
той, хто отаким своїм свистом,
що його чують чабанці увесь довгий день,
себе називає
ти — той, хто вівчарик
(ніби то не чабанці глядять увесь довгий день отару, а
ти припасуєш отару разом із чабанцями,
як і всі твої родичі вівчарики),

відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе
за ознакою:
той, хто ховається від людей, щоб його не бачили,
як і всі твої родичі вівчарики,
той, хто хоч і мостить своє гніздо на землі у хащах,
але над ним вивершує ще Й покрівлю,
щоб стало його гніздо маленьким курінцем,
щоб стало його гніздо курінцем у курені хащів,
щоб у ньому ховатися від людей, щоб його не бачили;
щоб ховатися, хоч
ти і не є пташком, у якого чорні ніжні,
як у твого родича плакучого вівчарика, хоч
ти і не є дрібнішим пташком
за твого родича плакучого вівчарика.
за твого родича весняного вівчарика,
щоб ховатися
у маленькому курінці свого гнізда, що
ти його мостиш у гущавині лісу, у лозняку в лузі,
як і всі твої родичі вівчарики,
ти отакою своєю звичкою влаштовувати гніздо
себе називаєш:
ти — той, хто лозиняк,
відгадкою такоі загадки
ти — сам увесь;
ти не складаєш іще й загадку про самого себе
за ознакою:
той, хто під час співу перелітає із гілки на гілку,
чого не робить жоден із твоїх родичів вівчариків,
той, хто під час токування перелітає із гілки на гілку,
чого не робить жоден із твоїх родичів вівчариків,
той, хто перелітає стріпуючись із гілки на гілку,
чого не робить жоден із твоїх родичів вівчариків:
ти — той, хто ніяк за цією ознакою не називається,

але за цією ознакою, яка не стала підставою для назви,
відгадкою (угадуванням) тебе самого
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе
за ознакою:
той, хто має над очима дві жовті брівці;
ти — той, хто має над очима дві жовті брівці,
ти цією особливістю себе називаєш:
ти — той, хто жовтобровий вівчарик,
ти — той, хто є вівчариком із жовтими брівцями,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь.

Вівчарику, жовтий вівчарику,
будь загадкою про самого себе
наперед за ознакою:
той, хто подає голос *сіп-сіп-сісісіп-сіпсі-сір-ррр",
той, хто отаї-; свище,
а ми за такий голос тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос "сіп-сіп-сісісіп-сір-ррр",
той, хто отак свище,
той, хто отак до когось озивається
а до кого саме, про це знають чабанці,
які чують увесь довгий день твій свист,
а ми за отакий твій голос,
а ми за отакий твій свист,
що його чують чабанці увесь довгий день,
тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто ховається від людей, щоб його не бачили,
як і всі твої родичі вівчарики,
той, хто хоч і мостить своє гніздо на землі у хащах,

але над ним вивершує ще Й покрівлю,
щоб стало його гніздо маленьким курінцем,
щоб стало його гніздо курінцем у курені хащів,
щоб у ньому ховатися від людей, щоб його не бачили;
щоб ховатися, хоч
ти і не є пташком, у якого чорні ніжці,
як у твого родича плакучого вівчарика, хоч
ти і не є дрібнішим пташком

за твого родича плакучого вівчарика,
за твого родича весняного вівчарика,
щоб ховатися
у маленькому курінці свого гнізда, що
ти його мостиш у гущавині лісу, у лозняку в лузі,
як і всі твої родичі вівчарики,
а ми за отаку твою звичку влаштовувати гніздо
тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь пташком, який не складає
іще одну загадку про самого себе за ознакою:
той, хто під час співу перелітає із гілки на гілку,
чого не робить жоден із твоїх родичів вівчариків,
той, хто під час токування перелітає із гілки на гілку,
чого не робить жоден із твоїх родичів вівчариків,
той, хто перелітає стріпуючись із гілки на гілку,
чого не робить жоден із твоїх родичів вівчариків,
і хоча ми ніяк за цією ознакою тебе не називатимемо,
ми не за назвою відгадуватимемо (угадуватимемо)
тебе усього самого,
а за ознакою, яка не стала підставою для назви;
будь пташком, який складає загадку про самого себе
за ознакою:
той, хто має над очима дві жовті брівці,
а ми за цією прикметою тебе називатимемо,
а ми за цією назвою тебе усього відгадуватимемо —

будь жовтим вівчариком,
пташком, у якого жовті брівці!

березень 2002

ЗЕЛЕНИЙ ВІВЧАРИК:
ПТАШОК, У ЯКОГО ЗЕЛЕНІ БРІВЦІ

Вівчарику, зелений вівчарику,
ти — сам загадка про самого себе,
ти сам складаєш загадку про самого себе
наперед за ознакою:
той, хто має над очима дві зелені брівці,
ти — той, хто має над очима дві зелені брівці,
ти цією особливістю себе називаєш:
ти — той, хто зелений вівчарик,
ти — той, хто є вівчариком із зеленими брівцями,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти не складаєш іще й загадку про самого себе
за ознакою:
той, хто подає голос
"ті-псітю-псітю-псі-ті-ті-ті-псі", бо
ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі —
такого голосу не подає плакучий вівчарик,
такого голосу не подає весняний вівчарик,
такого голосу не подає жовтий вівчарик:
ти — той, хто за цей особливий голос
ніяк не називається,
але за цим голосом, який не став назвою,
відгадкою (угадуванням) тебе самого
ти — сам увесь.

Вівчарику, зелений вівчарику,
ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі,
ти покидаєш холодні північні ліси,
ти облюбовуєш наші теплі ліси, —
ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі, але ми
тебе ніби уже давно знали,
тебе ніби уже здавна знали,
бо добре знали усіх твоїх родичів вівчариків:
і плакучого, і весняного, і жовтого, тож ми
тебе називатимемо іменами інших вівчариків
за тими ознаками, які є спільними
для усіх твоїх родичів вівчариків —
ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі, тож
як новонароджену дитину називають
одним із людських імен,
так і новоз'явлену пташку, тебе, зелений вівчарику,
ми називатимемо деякими іменами,
якими називаються твої родичі вівчарики;
хоч ти і не складаєш іще й загадку
про самого себе за ознакою
той, хто подає голос
"ті-псітю-псітю-псі-ті-ті-ті-псі", бо
ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі, але
ти — той, хто подає отакий голос,
той, хто отаким голосом до когось озивається,
а до кого саме, про це знають чабанці,
які чують увесь довгий день твій голос
(доки ходять чабанці біля отари на узліссі, дотий й
ти подаєш голос, як і усі твої родичі вівчарики.
а як підуть чабанці із отарою до кошари, то й
ти перестаєш подавати голос,

як і всі твої родичі вівчарики);
ти — той, хто подає голос
"ті-псітю-псітю-псі-ті-ті-ті-псі",
той, хто подає отакий голос,
а той голос чують чабанці увесь довгий день,
(як чабанці біля отари увесь довгий день, так і
ти біля отари увесь довгий день,
як і всі твої родичі вівчарики),
ти — той, хто отаким своїм голосом,
що його чують чабанці увесь довгий день, хоч
ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі,
себе називає
ти — той, хто вівчарик
(ніби то не чабанці глядять
увесь довгий день отару, а
ти припасуєш отару разом із чабанцями,
як і усі твої родичі вівчарики),
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;
ти сам складаєш загадку про самого себе за ознакою:
той, хто ховається від людей, щоб його не бачили,
як і всі твої родичі вівчарики,
хоч ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі —
ти — той, хто хоч і мостить своє гніздо на землі у хащах,
але над ним вивершує ще Й покрівлю,
щоб стало його гніздо маленьким курінцем,
щоб стало його гніздо курінцем у курені хащів,
щоб у ньому ховатися, щоб його не бачили;
щоб ховатися,
хоч ти і не є пташком, у якого чорні ніжці,
як у твого родича плакучого вівчарика,
хоч ти і не є дрібнішим пташком
за твого родича плакучого вівчарика,

за твого родича весняного вівчарика,
за твого родича жовтого вівчари?;а,
щоб ховатися
у маленькому курінці свого гнізда, що
ти його мостиш у гущавині лісу, у лозняку в лузі,
як і всі твої родичі вівчарики,
ти отакою своєю звичкою влаштовувати гніздо,
хоч ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі,
себе називаєш:
ти — той, хто лозиняк,
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь.
Вівчарику, зелений вівчарику,
будь пташком, який складає загадку
про самого себе наперед за ознакою:
той, хто має над очима дві зелені брівці,
а ми за цією прикметою тебе називатимемо,
а ми за цією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь пташком, який не складає
іще одну загадку про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос
" ті-псітю-п сітю-псі-ті-ті-ті-п сі",
і хоча ми ніяк тебе

за цей особливий голос не називатимемо,
ми не за назвою відгадуватимемо (угадуватимемо)
тебе усього самого,
а за ознакою, яка не стала підставою для назви;
хоч ти і не складаєш іще й загадку
про самого себе за ознакою:
той, хто подає голос
1 ті-п сітто-псітю-псі-ті-ті-ті-псі", бо
ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі, але

ти — той, хто подає отакий голос,
той, хто отаким голосом до когось озивається,
а до кого саме, про це знають чабанці,
які чують увесь довгий день твій голос,
а ми за отакий твій голос,
що його чують чабанці увесь довгий день,
тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо;
будь загадкою про самого себе за ознакою:
той, хто ховається від людей, щоб його не бачили,
як і всі твої родичі вівчарики,
хоч ти тільки віднедавна став селитися в Україні,
на нашому східному Поліссі,
той, хто хоч і мостить своє гніздо на землі у хащах,
але над ним вивершує ще й покрівлю,
щоб стало його гніздо маленьким курінцем,
щоб стало його гніздо курінцем у курені хащів,
щоб у ньому ховатися від людей, щоб його не бачили;
щоб ховатися,
хоч ти і не є пташком, у якого чорні ніжці,
як у твого родича плакучого вівчарика,
хоч ти і не є дрібнішим пташком
за твого родича плакучого вівчарика,
за твого родича весняного вівчарика,
за твого родича жовтого вівчарика,
щоб ховатися
у маленькому курінці свого гнізда, що
ти його мостиш у гущавині лісу, у лозняку в лузі,
як і всі твої родичі вівчарики,
а ми за отаку твою звичку влаштовувати гніздо
тебе називатимемо,
а ми за тією назвою тебе усього відгадуватимемо —
будь зеленим вівчариком,
пташком, у якого зелені брівці!

березень 2002

СОЛОВЕЙКО:
ПТАХ, ЯКИЙ СПІВАЄ ТРЬОМА ГОЛОСАМИ
I
Соловейку, соловейку,
ти загадуєш загадку про самого себе за ознаками
той, хто є пташка маленька,
той, у кого голос тоненький,
той, хто щебече трьома голосами;
ти — той, хто є пташка маленька, а тому
ти всім, хто тебе бачить, подобаєшся,
ти — той, у кого голос тоненький, а тому,
ти всім, хто тебе чує, дуже подобаєшся,
ти — той, хто щебече трьома голосами:
що один твій голос — гарний,
що другий твій голос — кращий,
що третій твій голос-найкращий, атому
ти всім, хто чує твої три голоси,
ще дужче подобаєшся —
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;

ти загадуєш загадку про самого себе за ознаками:
той, хто буває у вишневому садку,
той, хто сідає на вишневу гілку,
той, хто бачить, як навесні сіють мак,
ти — той, хто буває у вишневому садку,
ти — той, хто сідає на вишневу гілку,
ти — той, хто бачить, як навесні сіють мак

(мак загадує загадку про самого себе за ознаками
те, що засівається,
той, чиїх зерняток є багато,
той, чиї зернятка є чорні,

той, чия маківка є червона,
той, чия головка є золота,
те, що їдять,
те, що солодке —
відгадкою такої загадки є сам мак):

як орють на мак,
як скородять на мак,
як засівають мак,
як сходить мак,
як росте мак,
як полють мак,
як сапають мак,
як зеленіє мак,
як розцвітає мак,
як одцвітає мак,
як поспіває мак,
як жнуть мак,
як в'яжуть мак,
як складають мак,
як возять мак,
як молотять мак,
як віють мак,
як продають мак,
як труть мак,
як їдять мак —
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь.

II

Соловейку, соловейку,
те загадуєш загадку про самого себе за ознаками:
той, хто є пташка маленька,
той, у кого голос тоненький,
той, хто щебече трьома голосами;
ти — той, хто є пташка маленька, а тому

ти всім, хто тебе бачить, подобаєшся
ти — той, у кого голос тоненький, а тому
ти всім, хто тебе чує, дуже подобаєшся,
ти — той, хто щебече трьома голосами:
що один твій голос — гарний,
що другий твій голос — кращий,
що третій твій голос — найкращий, а тому
ти всім, хто чує твої три голоси,
ще дужче подобаєшся —
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;

дівчина, прикладаючи твою ознаку
"бути тим, хто є пташкою маленькою'
до одного із трьох старостів, до парубка,
творить загадку про одного із трьох старостів,
про парубка

(слово "маленький", яке має значення
"невеликий розміром, незначний величиною",
є загадкою слова "миленький", яке має значення
"той парубок, якого кохає дівчина",
на підставі збігу спільної ознаки в обох цих словах
— схожого звучання обох слів:
як слово "маленький" звучить подібно
до слова "миленький",
так і слово "миленький" звучить подібно
до слова "маленький" —
відгадкою такої загадки-слова
є один із трьох старостів, парубок,
якого дівчина кохає,
парубок, який для дівчини є миленьким):

як ти, соловейку, є пташкою маленькою, а тому
ти всім, хто тебе бачить, подобаєшся,

так і один із трьох старостів,
парубок, якого дівчина кохає,
парубок, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина побачить у своїй хаті,
коли той прийде із старостами її сватати,
дівчині подобається —
відгадкою такої загадки
є один із трьох старостів, парубок,
якого дівчина кохає,
парубок, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина сподівається у своїй хаті,
коли той прийде із старостами її сватати

(слово " соловейко", яке має значення
"маленький перелітний корисний птах родини
горобиних з сірим опереннням, самець якого
чудово співає, особливо в період гніздування".
є загадкою слова "сватко", яке має значення
"пестливо до сват: людина, яка за дорученням
того, хто хоче одружитися, або його рідних,
сватає обрану особу",
на підставі збігу спільної ознаки в обох цих словах
-наявності суфікса —к-, який надає
пестливого відтінку обом цим словам:
як слово "соловейко"
містить у своєму складі суфікс —к-, який надає
пестливого відтінку цьому слову,
так і слово " сватко"
містить у своєму окладі суфікс —к-. який надає
пестливого відтінку і цьому слову —
відгадкою загадки-слова "соловейко" є слово "сватко",
яким дівчина називає одного із трьох старостів, парубка,
якого дівчина кохає, до якого дівчина пестлива) —

ти, соловейку, — сватко;

дівчина, прикладаючи твою ознаку
"бути тим, у кого голос тоненький"
до одного із трьох старостів, до парубка,
творить загадку про одного із трьох старостів.
про парубка:
як ти, соловейку, маєш голос тоненький, а тому
ти всім, хто тебе чує, дуже подобаєшся,
так і один із трьох старостів,
парубок, якого дівчина кохає,
парубок, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина побачить у своїй хаті,
коли той прийде із старостами її сватати,
та який промовить
хоч би тільки слово "добрий вечір!",
коли прийде із старостами її сватати.
дівчині дуже подобається —
відгадкою такої загадки
є один із трьох старостів,
парубок, якого дівчина кохає,
парубок, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина сподівається у своїй хаті,
коли той прийде із старостами її сватати,
та який промовить
хоч би тільки слово "добрий вечір!",
коли прийде із старостами її сватати —
ти, соловейку, — сватко;

дівчина, прикладаючи твою ознаку
"бути тим, хто щебече трьома голосами:
що один твій голос — гарний,
що другий твій голос — кращий,
що третій твій голос — найкращий"
до усіх трьох старостів
-до парубка, до підстарости та старости —
творить загадку про усіх трьох старостів:

як ти, соловейку, хто щебече трьома головами,
що один твій голос — гарний, а тому
ти всім, хто чує твій гарний голос,
ще дужче подобаєшся
так і один із трьох старостів,
парубок, якого дівчина кохає,
парубок, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина побачить у своїй хаті,
коли той прийде із двома старостами ii сватати,
та який промовить
хоч би тільки слово "добрий вечір!',
коли прийде із двома старостами її сватати,
дівчині ще дужче подобається —
відгадкою такоі загадки
є один із трьох старостів, парубок,
якого дівчина кохає,
парубок, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина сподівається у своій хаті,
коли той прийде із двома старостами ii сватати,
та який промовить
хоч би тільки слово "добрий вечір!",
коли прийде із двома старостами її сватати —
ти, соловейку, — сватко;
як ти, соловейку, хто щебече трьома голосами,
що другий твій голос — кращий, а тому
ти всім, хто чує твій кращий голос,
ще дужче подобаєшся,
так і один із трьох старостів,
підстароста, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина побачить у своїй хаті,
коли той прийде із двома старостами її сватати,
та який промовить
хоч би тільки слово "добрий вечір!',
коли прийде із двома старостами її сватати,
дівчині ще дужче подобається —

відгадкою такоі загадки
є один із трьох старостів,
підстароста, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина побачить у своїй хаті,
коли той прийде із двома старостами ii сватати,
та який промовить
хоч би тільки слово "добрий вечір!",
коли прийде із двома старостами її сватати —
ти, соловейку, — сватко;
як ти, соловейку, хто щебече трьома голосами,
що третій твій голос — найкращий, а тому
ти всім, хто чує твій найкращий голос,
ще дужче подобаєшся,
так і один із трьох старостів,
староста, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина побачить у своїй хаті,
коли той прийде із двома старостами її сватати,
та який промовить
хоч би тільки слово "добрий вечір!",
коли прийде із двома старостами її сватати,
дівчині ще дужче подобається;
так і один із трьох старостів,
староста, який для дівчини є миленьким,
та якого дівчина побачить у своїй хаті,
коли той прийде із двома старостами її сватати,
та який промовить
не тільки слово "добрий вечір!",
коли прийде із двома старостами її сватати

(соловейку, ти називаєшся словом "соловейко",
а слово " соловейко", яке має значення
"маленький перелітний корисний птах родини
горобиних із сірим оперенням, самець якого
чудово співає, особливо в період гніздування",
є загадкою слова "слово", "законне слово",

яке має значення "обрядові вирази, обов'язкові
у народних обрядах, наприклад весільних",
на підставі збігу спільної ознаки в обох цих словах
— схожого звучання обох слів:
як слово "соловейко" звучить подібно до слова "слово",
так і слово " слово* звучить подібно до слова " соловейко"
відгадкою такої загадки-слова
є "слово", "законне слово",
звичайні слова старостів на сватанні),
а ще й розкаже небилицю
про куницю — красну дівицю
(як твій, соловейку, спів нам усім подобається,
хоч ми й не знаємо, про що ти співаєш,
так і старости небилиця дівчині ще дужче подобається,
хоч вона й знає, що в ній не про те гадається,
про що мовиться),
дівчині ще дужче подобається —
ти, соловейку, — сватко.
Соловейку, соловейку,
ти загадуєш загадку про самого себе за ознаками:
той, хто буває у вишневому садку,
той, хто сідає на вишневу гілку,
той, хто бачить, як навесні сіють мак

(мак загадує загадку про самого себе за ознаками:
те, шо засівається,
той, чиїх зерняток є багато,
той, чиї зернятка є чорні,
той, чия маківка є червона,
той, чия головка є золота,
те, що їдять,
те, що солодке —
відгадкою такої загадки є сам мак) —
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;

дівчина, прикладаючи твою ознаку
"бути тим, хто буває у вишневому садку"
до одного із трьох старостів, до парубка,
який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,
але іще не сватає її,
не приходить разом зі своїми старостами
до її хати,
творить загадку про одного із трьох старостів,
про парубка, який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,
але іще не сватає її,
не приходить разом зі своїми старостами
до її хати:
як ти, соловейку, буваєш у вишневому садку,
щоб так і один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
із дівчиною, яка уже ходить у вінку,
уже сватав її.
приходив разом зі своїми старостами
до її хати —
відгадкою такої загадки
є один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
із дівчиною, яка уся ходить у вінку,
та яка хоче, щоб парубок уже сватав її,
приходив разом зі своіми старостами
до її хати —
ти, соловейку, — сватко;

дівчина, прикладаючи твою ознаку
"бути тим, хто сідає на вишневу гілку"
до одного із трьох старостів, до парубка,
який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,

та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
творить загадку про одного із трьох старостів,
про парубка, який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав ІІ,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли той прийде із старостами її сватати:
як ти, соловейку, буваєш у вишневому садку,
як ти, соловейку, сідаєш на вишневу гілку,
щоб так і один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
із дівчиною, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли той прийде із старостами її сватати, —

відгадкою такої загадки
є один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
із дівчиною, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав Н,
приходив разом зі своіми старостами
до Її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у и хаті.
коли прийде із старостами її сватати —
ти, соловейку, — сватко;

дівчина, прикладаючи твою ознаку
"бути тим, хто бачить, як навесні сіють мак"

(мак загадує загадку про самого себе за ознаками:
те, шо засівається,
той, чиїх зерняток є багато,
той. чиї зернятка є чорні,
той, чия маківка є червона,
той, чия головка є золота,
те, що їдять,
те, що солодке —
відгадкою такої загадки
є сам мак;

прикладаючи ознаки маку
"бути тим, що засівається",
"бути тим, чиїх зерняток є багато",
"бути тим, чиї зернятка є чорні",
"бути тим, чия маківка є червона",
"бути тим, чия головка є золота",

"бути тим, що їдять",
"бути тим, що солодке"
до дорослої дівчини, дівки,
у якої вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні

— слово " сіяти", яке має значення
"кидати зерно, насіння звичайно в оброблену землю,
певним способом розтрушуючи, розсипаючи його",
є загадкою слова "засівати", яке мас значення
"з'являючись, виростаючи на шкірі, покривати її
-провуса, бороду, веснянки",
на підставі збігу спільної ознаки в обох цих словах
— схожого звучання обох слів:
як слово "сіяти"
звучить подібно до слова "засівати",
так і слово "засівати"
звучить подібно до слова " сіяти" —
відгадкою такої загадки-слова
є слово "засівати",
поява волосся на геніталіях дорослої дівчини, дівки,

у якої волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у якої волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у якої відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у якої відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у якої відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання,

тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак.
— слово "їсти", яке має значення "споживати їжу",
є загадкою слова, яке не вимовляють у присутності дітей,
яке має значення "здійснювати злягання",
на підставі збігу спільної ознаки в обох цих словах
— схожого звучання обох слів: як слово " їсти" звучить подібно
до слова, яке не вимовляють у присутності дітей,
із значенням "здійснювати злягання",
так і слово, яке не вимовляють у присутності дітей,
із значенням "здійснювати злягання",
звучить подібно до слова "їсти" —
відгадкою такої загадки-слова
є слово, яке не вимовляють у присутності дітей,
із значенням "здійснювати злягання",
перше злягання молодих, яке буде можливим
тільки після звичайного сватання
тільки під час звичайної весільної комори, —

коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що найсолодше за все на світі,
як макові зернятка)

до одного із трьох старостів, до парубка,
який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,

коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що найсолодше за все на світі,
як макові зернятка,
творить загадку про одного із трьох старостів,
про парубка, який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,
та про себе, яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходів разом зі своїми старостами
до її хати.
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,

бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї волосся на геніталіях чорного забарвлення
як посіяні макові зернятка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання.
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що найсолодше за все на світі,
як макові зернятка:
як ти, соловейку, буваєш у вишневому садку,
як ти, соловейку, сідаєш на вишневу гілку,
як ти, соловейку, бачиш, як навесні сіють мак,
як ти, соловейку, бачиш те, шо найдрібніше за все на світі,
як ти, соловейку, бачиш те, чого ніхто не бачить,
щоб так і один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
із дівчиною, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,

парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї відтепер є незайманість,
те, шо найдорожче за все на світі.
як золота макова головка.
у неї відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання
тільки під час звичайної весільної комори.
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що най солодше за все на світі,
як макові зернятка —
відгадкою такої загадки
є один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
із дівчиною, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,

парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що най солодше за все на світі,
як макові зернятка —
ти, соловейку, — сватко.

Соловейку, соловейку,
ти загадуєш загадку про самого себе за ознаками:
той, хто буває у вишневому садку,
той, хто сідає на вишневу гілку,
той, хто бачить, як навесні сіють мак —
відгадкою такої загадки ти —
сам увесь;

дівчина, прикладаючи твої ознаки
"бути тим, хто буває у вишневому садку*,
"бути тим, хто сідає на вишневу гілку",
"бути тим, хто бачить, як навесні сіють мак'
до одного із трьох старостів, до парубка,
який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, шоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів.
парубок, уже сватав П,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї не тільки вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї не тільки волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї не тільки волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї не тільки відтепер с незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї не тільки відтепер с незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,

коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що найсолодше за все на світі,
як макові зернятка,
але дівчина ще й вишиває два рушники старостам,
але дівчина ще й вишиває хусточку парубкові —
вибирає гарні узори
та вишиває їх "солов'їними вічками"
(вишивання соловїні вічка . яке має значення
"особлива техніка вишивання",
є загадкою вишиваного "соловейка", який має значення
"вишитий маленький перелітний корисний птах родини
горобиних з сірим оперенням, самець якого
чудово співає, особливо в період гніздування",
на підставі того, що вишивання 1 солов'їні вічка"
є частиною стосовно цілого вишиваного " соловейка":
як вишивання "солов'їні вічка"
є частиною стосовно цілого вишиваного 'соловейка',
так і вишиваний " соловейко"
є цілим стосовно частини
вишивання" солов'їні вічка" —
відгадкою такої вишиваної загадки
є вишиваний "соловейко";

вишиваний "соловейко", який має значення
"вишитий маленький перелітний корисний птах родини
горобиних з сірим оперенням, самець якого
чудово співає, особливо в період гніздування"
є загадкою соловейка, який має значення
"маленький перелітний корисний птах родини
горобиних з сірим оперенням, самець якого
чудово співає, особливо в період гніздування"
на підставі спільної назви:
як вишиваний "соловейко" називається словом соловейко,
так і соловейко називається словом соловейко —

відгадкою такої вишиваної загадки
є соловейко;

соловейко, який має ознаку
"бути тим, хто с пташкою маленькою"
е загадкою одного із трьох старостів,
парубка, якого дівчина кохає,
парубка, якого дівчина називає "миленький",
на підставі збігу спільної ознаки,
схожого звучання обох цих слів:
як слово "маленький'
звучить подібно до слова "миленький*,
так і слово "миленький"
звучить подібно до слова "маленький" —
відгадкою такоі загадки
є парубок, якого дівчина кохає,
парубок, якого дівчина називає
соловейко);

дівчина, яка вишиває два рушники старостам,
дівчина, яка вишиває хусточку парубкові,
прикладаючи твої, соловейку, ознаки
"бути тим, хто буває у вишневому садку",
"бути тим, хто сідає на вишневу гілку",
"бути тим, хто бачить, як навесні сіють мак'
до одного із трьох старостів, до парубка,
який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідає разом зі своїми старостами

у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї волосся на геніталіях чорного забарвлення
як посіяні макові зернятка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що найсолодше за все на світі,
як макові зернятка,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
вона вже вишиває два рушники старостам,
вона вже вишиває хусточку парубкові —
вибирає гарні узори
та вишиває їх "солов'їними вічками",
творить загадку про одного із трьох старостів,
про нарубка, який зустрічається на вулиці
із нею. яка уже ходить у вінку,
та про себе, яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав Н,
приходив разом зі своїми старостами

до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав Н,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач. доросла дівчина, дівка:
у неї вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї відтепер е незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що най солодше за все на світі,
як макові зернятка,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
вона вже вишиває два рушники старостам.
вона вже вишиває хусточку парубкові —
вибирає гарні узори
та вишиває їх "солов'їними вічками":
як ти, соловейку, буваєш у вишневому садку,
як ти, соловейку, сідаєш на вишневу гілку,

як ти, соловейку, бачиш, як навесні сіють мак,
як ти, соловейку, бачиш те, що найдрібніше за все на світі,
як ти, соловейку, бачиш те, чого ніхто не бачить.
щоб так і один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
із дівчиною, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав П,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні.
у неї волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї волосся на геніталіях чорного забарвлення
як посіяні макові зернятка,
у неї відтепер є незайманість.
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,

те, що най солодше за все на світі,
як макові зернятка,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
вона вже вишиває два рушники старостам,
вона вже вишиває хусточку парубкові —
вибирає гарні узори
та вишиває їх "солов'їними вічками" —
відгадкою такої загадки
є один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
із дівчиною, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї відтепер є незайманість,
яка буде відібрана

тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що най солодше за все на світі,
як макові зернятка,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка,
вона вже вишиває два рушники старостам,
вона вже вишиває хусточку парубкові —
вибирає гарні узори
та вишиває їх "солов'їними вічками" —
ти, соловейку, — сватко.

Соловейку, соловейку.
ти загадуєш загадку про самого себе за ознаками
той, хто буває у вишневому садку,
той, хто сідає на вишневу гілку,
той, хто бачить, як навесні сіють мак:
як орють на мак,
як скородять на мак,
як засівають мак,
як сходить мак,
як росте мак,
як полють мак,
як сапають мак,
як зеленіє мак,
як розцвітає мак,
як одцвітає мак,
як поспіває мак,
як жнуть мак,
як в'яжуть мак,
як складають мак,
як возять мак,
як молотять мак,

як віють мак,
як продають мак,
як труть мак,
як ід ять мак —
відгадкою такої загадки
ти — сам увесь;

дівчина, прикладаючи твої ознаки
"бути тим, хто буває у вишневому садку",
"бути тим, хто сідає на вишневу гілку",
"бути тим, хто бачить, як навесні сіють мак'
до одного із трьох старостів, до парубка,
який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до Її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї не тільки вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї не тільки волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї не тільки волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,

як золота макова головка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак.
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що найсолодше за все на світі,
як макові зернятка,
вона не тільки вже вишиває два рушники старостам,
вона не тільки вже вишиває хусточку парубкові —
вибирає гарні узори
та вишиває їх 'солов'їними вічками',
але вона також поводить себе належно Звичаю,
але вона також робить усе по Правді:
як мак вирощують і роблять все у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори:
як орють на мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як скородять на мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як засівають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як сходить мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —

береже свою незайманість до весільної комори;
як росте мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як полють мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як сапають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як зеленіє мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як розцвітає мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як одцвітає мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як поспіває мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як жнуть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як в'яжуть мак у належну пору.
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,

так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як складають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як возять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як молотять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як віють мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як продають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як труть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як їдять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
коли у неї буде відібрана незайманість,
творить загадку про одного із трьох старостів,
про парубка, який зустрічається на вулиці
із нею, яка уже ходить у вінку,

та про себе, яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї не тільки вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї не тільки волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї не тільки волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
те, шо найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання
тільки після звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що най солодше за все на світі,
як макові зернятка,
вона не тільки вже вишиває два рушники старостам,
вона не тільки вже вишиває хусточку парубкові —
вибирає гарні узори
та вишиває їх "солов'їними вічками",

але вона також поводить себе належно Звичаю,
але вона також робить усе по Правді:
як мак вирощують і роблять усе у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори:
як орють на мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як скородять на мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як засівають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як сходить мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як росте мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як полють мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як сапають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як зеленіє мак у належну пору,

так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як розцвітає мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як одцвітає мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як поспіває мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як жнуть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як в'яжуть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як складають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як возять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як молотять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;

як віють мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як продають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як труть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як їдять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
коли у неї буде відібрана незайманість:
як ти, соловейку, буваєш у вишневому садку,
як ти, соловейку, сідаєш на вишневу гілку,
як ти, соловейку, бачиш, як навесні сіють мак,
щоб так і один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
із дівчиною, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї не тільки вже засіялося волосся на геніталіях,

як сіють мак навесні,
у неї не тільки волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї не тільки волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
те, що найдорожче за все на світі.
як золота макова головка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
яка буде відібрана
тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, шо найсолодше за все на світі,
як макові зернятка,
вона не тільки вже вишиває два рушники старостам,
вона не тільки вже вишиває хусточку парубкові —
вибирає гарні узори
та вишиває їх "солов'їними вічками",
але вона також поводить себе належно Звичаю,
але вона також робить усе по Правді:
як мак вирощують і роблять все у належну пору,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори:
як орють на мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як скородять на мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,

так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як засівають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як сходить мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як росте мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як полють мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як сапають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як зеленіє мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як розцвітає мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як одцвітає мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як поспіває мак у належну пору,

так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як жнуть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як в'яжуть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як складають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як возять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як молотять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як віють мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як продають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як труть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;

як їдять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
коли у неї буде відібрана незайманість —
відгадкою такої загадки
є один із трьох старостів, парубок,
який зустрічається на вулиці
Ь дівчиною, яка уже ходить у вінку,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
приходив разом зі своїми старостами
до її хати,
та яка хоче, щоб один із трьох старостів,
парубок, уже сватав її,
сідав разом зі своїми старостами
у її хаті,
коли прийде із старостами її сватати,
бо вона вже, бач, доросла дівчина, дівка:
у неї не тільки вже засіялося волосся на геніталіях,
як сіють мак навесні,
у неї не тільки волосся на геніталіях уже багато,
як посіяних макових зерняток,
у неї не тільки волосся на геніталіях чорного забарвлення,
як посіяні макові зернятка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
те, що найкрасивіше за все на світі,
як розквітла маківка.

у неї не тільки відтепер е незайманість,
те, що найдорожче за все на світі,
як золота макова головка,
у неї не тільки відтепер є незайманість,
яка буде відібрана

тільки після звичайного сватання,
тільки під час звичайної весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
як їдять мак,
коли буде можливим перше злягання молодих,
те, що най солодше за все на світі,
як макові зернятка,
вона не тільки вже вишиває два рушники старостам,
вона не тільки вже вишиває хусточку парубкові —
вибирає гарні узори
та вишиває їх "солов'їними вічками",
але вона також поводить себе належно Звичаю,
але вона також робить усе по Правді:
як мак вирощують і роблять все у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори:
як орють на мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як скородять на мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як засівають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як сходить мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як росте мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,

так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як полють мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як сапають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як зеленіє мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
як розцвітає мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як одцвітає мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;

як поспіває мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як жнуть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як в'яжуть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;

як складають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як возять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як молотять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як віють мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як продають мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як труть мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори;
як їдять мак у належну пору,
так і дівчина поводить себе належно Звичаю,
так і дівчина робить усе по Правді —
береже свою незайманість до весільної комори,
коли буде можливим перше злягання молодих,
коли у неї буде відібрана незайманість, —
ти, соловейку, — сватко!

жовтень 2002 р., м. Луганськ